... hele kirkens ugeavis

Udfordringen

Søndag den 15. juni 2025 * Uge 25 * * Årgang 53

"Det er godt at vente i tavshed på Herrens frelse."
(Klages. 3, 26)

Kim Döhlie har et stort hjerte for mission og er på gaden hver fredag

Side 12-13

Der findes hverken kristne eller kirker i Nikæa, hvor trosbekendelsen blev til

Side 11

6.000 mennesker deltog i årets Å-festival i pinsen i Sdr. Felding

Side 5

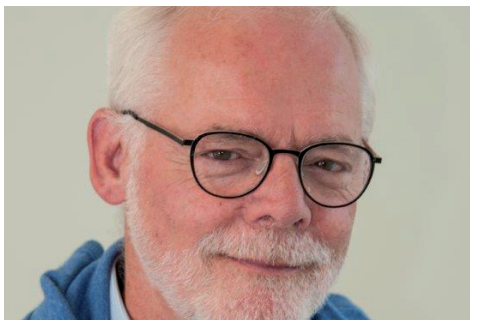

Kronik: Hvis Jesus mente, at alle bliver frelst, havde han sagt det

Side 7

Biskoppen i Aalborg er inspireret af Søren Kierkegaards næsten ukendte bror

Side 16-17

149,-

Dybe stunder med Jesus

Kan man lære Jesus bedre at kende gennem 1.-5. Mosebog?

Ny andagtsbog af Line Nielsen går helt ned i tempo. Den er reflekterende, meditativ, ofte formuleret som bønner eller på anden måde som direkte tale til Jesus – eller som respons på ord fra ham.

Andagtsbogen viser på en fin måde sammenhængen mellem Gammel Testamente og Ny Testamente og er en god indføring i, hvordan Gammel Testamente kan bruges som et aktuelt og relevant bidrag til troen og til livet med Gud i dag. ***Se også side 16.***

Dybe stunder med Jesus igennem 1. - 5. Mosebog. 365 refleksioner.

Bestil på Hosianna.dk

"Sommershine-stævne" i Thisted

Frikirken OMEGA Kristent Center afholder sommerstævne fra fredag den 4. til og med mandag den 7. juli. Stævnet, der foregår i OMEGA Kristent Center i Thisted, kaldes OMEGA Sommershine.

Der vil både være lovsang, forkyndelse og seminarer om diverse emner. Forkyndere og undervisere vil være Wayne Simmonds, Mikael Vestergaard og Gitte & Henrik Ølholm Csizmadia.

Lovsangen ledes af Tina Karina Frederiksen og Mark Bracher. Lørdag aften vil Mark Bracher desuden lede en særlig "Lovsangs & Guds nærværsaften".

Seminarerne har følgende emner og undervisere:

"Jesus helbreder psykisk lidelse" v/ Mikael Vestergaard (Han vidner om, at Jesus har helbredt ham for paranoid skizofreni og befriet ham fra onde ånder). "Genkend Guds røst & Helligåndens ledelse" v/ Wayne Simmonds samt "Evangeliets eksplosive kraft" v/ Henrik Ø. Csizmadia

Det koster ikke noget at deltage, men der optages kollekt på alle møder.

Tilmelding er ikke nødvendig - bortset fra hvis man ønsker aftensmad, oplyser Henrik Ø. Csizmadia.

Bodil

I Johannes' Åbenbaring har Jesus et budskab til syv menigheder i Asien, blandt andet den i Pergamon. På billedet ses romerske ruiner i Pergamon. Copyright Felix Rejser/GettyImages

Senior-Rejse-Kursus i Mørkholt og Tyrkiet

Indre Missions Seniorarbejde arrangerer for tredje gang et Senior-Rejse-Kursus i samarbejde med Felix Rejser. Kurset indeholder både undervisning om Paulus' missionsrejser og en rejse til Tyrkiet i perioden 29.9. - 11.10.

Arrangørerne har tidligere gennemført lignende programmer med kursus efterfulgt af rejse. I 2022 gik rejsen til Rom, sidste år til Grækenland og nu i år til Tyrkiet.

Undervisning på Mørkholt Strand Camping

Dette års kursus begynder med fire dages ophold på Mørkholt Strand Camping, hvor bl.a. Torben K. Mathiesen, Erik Bjerager, Bodil Skjøtt, Kurt E. Larsen og Klaus Vibe vil undervise i Paulus' missionsrejser og hans breve til Efeserne og Kolossenserne.

"Vi skal også høre om sendebrevene til de syv menigheder, ligesom vi får indblik i Tyrkiets ældre og nye historie og kirkens historie til år 395," fortæller seniorkoordinator Henrik Klitlund Nielsen, der er rejseleder sammen med pensioneret sognepræst Holger Haldrup.

Kristendommens fodspor i Tyrkiet

Fra Mørkholt går turen til Tyrkiets største by, Istanbul, som har spillet en stor rolle i kirkehistorien. Herefter følger deltagerne kristendommens fodspor fra antikken, gennem Paulus' tid og frem til i dag. Undervejs besøges blandt andet Pergamon, Smyrna, Efesos, Laodikæa og Kolossæ.

Se udførligt program på www.felixrejser.dk, hvortil tilmelding også skal ske senest den 7. juli. Herefter på forespørgsel.

Bodil

Viceforstander og lærer til Mariager Efterskole

Elisabeth Kaas Højgaard er blevet ansat som ny viceforstander på Mariager Efterskole pr. 1. august.

Elisabeth Kaas Højgaard kommer ind i opgaven som viceforstander med mange års ledererfaring fra sit virke som først teenagepræst og senere familiepræst i kirken ARK Cph gennem otte år.

Hun brænder for at se mennesker lykkes og særligt for teenagere. Elisabeth er en dygtig formidler og organisator. Samtidig er hun et varmt menneske, som er vellidt og respekteret af dem, hun arbejder sammen med.

Elisabeth er gift med Frank Kaas Højgaard og de har to børn. Hele familien flytter fra København til Mariager, da Frank også har fået arbejde på efterskolen som lærer.

Det helt rigtige

Elisabeth er meget glad for det nye job:

"Vi kommer til at savne København med alle de gode minder, venner og familie, som vi har her," siger hun. "Men vi oplever, at dette er en gudgiven mulighed, som vi glæder os til at træde ind i - især med alt det gode, som Mariager har at byde på: Skønne nuværende og kommende venner, en fantastisk kirke, som jeg tidligere har været en del af i 13 år, og to nye jobs for min mand og mig, der på mange måder er lige vores drømmejobs."

Familien havde ikke planlagt at skulle fra København.

"Midt i huskøb og renovering her i København havde vi slet ikke set det komme," siger Elisabeth, "men vi oplever virkelig, at denne mulighed er den helt rigtige for os som familie. Mariager har en helt særlig plads i vores hjerter, og det var netop byen, der dannede rammerne om starten på vores venskab og den første tid som kærester. Så det er helt særligt, at vi nu skal få lov at bygge hjem og skabe hverdag der."

Elisabeth og Frank Kaas Højgaard med deres to børn. Privatfoto

På Mariager Efterskole, er de meget glade for at få Elisabeth ind som viceforstander. På deres facebook-side skriver de: Vi kan slet ikke få armene ned over, hvor fedt dette er for Mariager Efterskole – og ikke mindst for vores elever. Vi glæder os vildt til samarbejdet – og til alt det, Gud vil gøre gennem dem i de kommende år.

Elisabeth overtager jobbet som viceforstander efter Klaus Rasmussen.

Eilis

Fordybelsesdag førte til dannelse af et Poul Hoffmann-selskab

En fordybelsesdag omkring forfatteren Poul Hoffmann og hans litteratur den 31. maj i Fredericia samlede ca. 50 personer.

En initiativgruppe, som driver hjemmesiden poulhofmann.dk, havde arrangeret to foredrag, hvor personlige møder og læseoplevelser med Poul Hoffmann blev vendt.

Tidligere efterskolelærer Leif Bach Kofoed og forhenværende forlagsredaktør Jørgen Hedager Nielsen fortalte om, hvordan Hoffmann havde været med til at inspirere og støtte dem i deres virke. Mellem foredagene kunne deltagerne nyde en frokost, og der blev informeret om hjemmesiden og andre aktiviteter. Desuden blev der stiftet et selskab for Poul Hoffmann, som ledes af afdelingsmissionær i Luthersk Mission, Peter Nissen.

Tidligere forlagsredaktør Jørgen Hedager Nielsen og tidligere efterskolelærer Leif Bach Kofoed fortalte om, hvordan Poul Hoffmann havde inspireret dem i deres tjeneste. Fotos: Ben Haman Jensen

"Vi håber at være med til holde interessen for Poul Hoffmann i live. Han står i fare for at blive glemt, og det er kvaliteten af hans bøger for gode til. Der er stadig mange områder af hans skrifter at fordybe sig i. Vi håber at kunne lave et lignende arrangement i København næste år ved samme tid," udtaler Peter Nissen.

Bodil

Birgitta Trotzig og den mørke nat

Den svenske forfatter Birgitta Trotzig er nok ikke kendt af ret mange danskere. Hun er imidlertid et bekendtskab værd.

Af Kirsten Krog

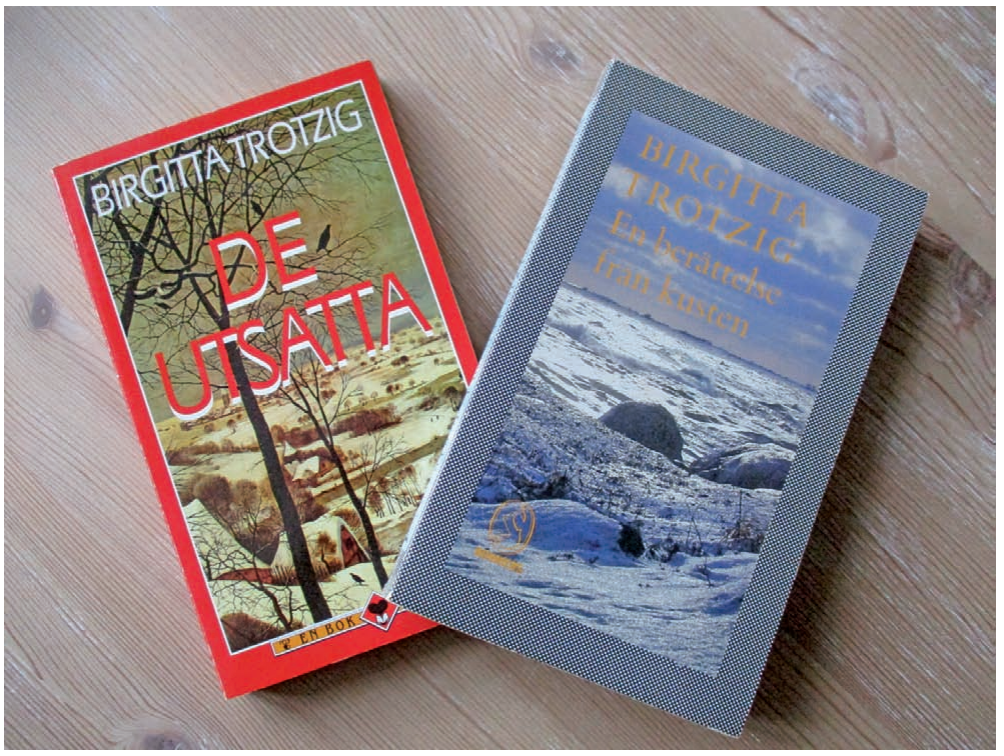

Med romanen "De utsatta" fra 1957 fik den svenske forfatter Birgitta Trotzig (1929 - 2011) sit endelige gennembrud.To år efter udkom romanen 'En berättelse från kusten', hvis indhold har en endnu dybere kristen tematik. Denne roman er oversat til dansk af den kendte forfatter Inger Christensen.
Til venstre: Blyantstegning efter foto af Birgitta Trotzig af Kirsten Krog.

Birgitta Trotzig, der blev uddannet i litteratur- og kunsthistorie, debuterede som 21-årig med novellesamlingen "Ur de älskandes liv". Men det er med romanen "De utsatta", at hun fik sit endelige gennembrud. Det er da også fra og med denne roman, at hun for alvor bliver interessant for den kristne læser. I denne roman og de følgende er hun nemlig stærkt inspireret af den spanske munk, forfatter og mystiker, Johannes af Korset, og hans tale om den mørke nat. Derfor er det også relevant som indledning kort at skitsere, hvad hans tanker går ud på.

Johannes af Korset som inspirationskilde

Johannes af Korset levede i 1500-tallet og var tilknyttet karmeliterordenen, der på den tid blev reformeret af Teresa af Avila. Han står sammen med hende som de to helt store skikkelser i den orden, som kaldes De Uskoede Karmeliter. Han regnes derudover som én af datidens helt store poeter i Spanien. Digtene, som danner grundlag for hans bøger, blev skrevet, mens han sad i fængsel i sit kloster pga. hans kritik af den slaphedsånd, som havde sneget sig ind i ordenen.

Sansernes og åndens nat

Den centrale tanke i bøgerne er, at den kristne gennemgår to nætter som en renselsesproces på sin vej mod større og større overgivelse til Gud.

Den første nat er sansernes nat, hvor den kristne mister glæden ved de sanselige og materielle ting i livet. Natten kan opleves som en tørkeperiode, hvor det er svært at finde retning i mørket, da alt det vante har mistet sin magt. Gennem denne proces frigøres den kristne fra det, som binder ham i verden, for efterfølgende at få det givet tilbage, men nu uden at være bundet af det.

Senere kan den kristne komme ind i en endnu mørkere nat: Åndens nat, hvor han mister glæden ved de åndelige ting og kan føle sig forkastet af Gud. Men gennem denne mørke nat befries han fra at elske Gud for, hvad Gud giver ham af fred og glæde, til i stedet at elske Gud for den, han er. Det menneske, der når dertil, er i sandhed fri.

"De utsatte"

I romanen "De utsatta" fra 1957, der desværre ikke er oversat til dansk, følger vi hovedpersonen, præsten Graa. Handlingen foregår i 1600-tallet under Den Skånske Krig, hvor Graa kommer i klemme mellem de danske og svenske interesser og afsættes fra sit præsteembede - og ikke nok med det, han ender sine dage i dårehuset.

På overfladen er der altså tale om en meget dyster og mørk beretning om et menneskes sociale deroute, mens det på et dybere åndeligt plan er beretningen om, hvordan pastor Graa gennemgår den mørke nat og gennem den - trods hans triste ydre skæbne - bliver mere og mere forenet med Kristus. Man kan derfor betegne bogen som en åndelig udviklingsroman.

Paradokset

For at beskrive dette skisma mellem det ydre og indre benytter Birgitta Trotzig sig af paradokset og det begreb, som kaldes et oxymeron, som er en sammenstilling af modsatrettede ord og begreber i en betydningsmæssig helhed. Det ses bl.a. i vendinger som "lysende mørke" og "mørket er klar som havet".

På samme måde smelter lys og mørke, dyb fortvivlelse og jubel sammen i scenen for Graas afsættelse: "Men på det nederste trappetrin sprang en skælven op, en kilde brød op, den skælvede af jubel gennem hjertet som beholdt tyngden og forvirringen: nu er min befrielse kommet, nu er min frihed her, nu løses båndet, nu går jeg fri."

Her beskriver forfatteren en kristens erfaring af, at man midt i sorg og smerte i det ydre kan opleve en dyb indre glæde ved at tilhøre Kristus.

Kristus i romanen

Forfatteren har kaldt "De utsatta" en legende i betydningen en helgenlegende. En legende er bygget op med en hel bestemt hensigt, hvor den person, der skildres, beskrives ud fra måden personen peger hen på Kristus. Det er med andre ord ikke den portrætterede, der er i centrum, men Kristus selv.

Set i det lys skifter Graas lidelsesvej fortegn. Dette ses fx i Graas ord: "Og dine mærker er i mig, det er din døds mærker i mig. Og for mit hjertes hårdheds skyld er din død min; og for min bortvendtheds skyld er din plage min; og for min lunkenheds skyld åbner du dit legeme, og du giver mig din kærlighed, i din døds kærlighed lever jeg, og jeg ser dit ansigt: Herre, din barmhjertighed, din barmhjertighed som overskrider mig og overskygger mig."

"En berättelse från kusten"

To år efter udgivelsen af "De utsatta" udkom romanen "En berättelse från kusten", hvis indhold har en endnu dybere kristen tematik. Til forskel fra "De utsatte" er denne roman oversat til dansk af den kendte forfatter Inger Christensen.

"En berättelse från kusten" er en kende mere kompliceret bygget op end "De utsatta" pga. et mere mangfoldigt persongalleri. Fortællingen består således af en række centrale personer, der parvis danner parallelle handlingsforløb, som hen ad vejen krydser hinanden og ender i en fælles fortælling, som viser, hvordan vi som mennesker er forbundne og griber ind i hinandens skæbner og livsbaner.

Korset i centrum

Romanen udspilles i Sveriges middelalder, og skal man tale om en hovedperson i fortællingen, er det Jesus - symbolsk og konkret repræsenteret ved et trækrucifiks, skåret af en lægbror i byens dominikanerkloster.

Ligesom Jesus bliver nærværende i krucifikset, bliver han det på forskellig måde i og gennem personerne i beretningen. De bliver, som romanen siger, "Guds ansigt og krop".

Det fineste eksempel på dette og på, hvordan den troende kan komme den lidende Kristus - der gennem sin død bragte os liv - nær gennem sin lidelse, er Apelone, én af de helt centrale personer i bogen.

Apelone er gift med Lavst Peder, byens borgmester, der på alle måder piner og plager hende, - til sidst til døde. Men gennem sin lidelse kommer hun til at afspejle Jesu væsen, som det siges i et af de smukkeste afsnit i bogen:

"Hun kunne have grund til at lægge sig ned på jorden og bede sin Skaber om at tage livets forfærdelige gave tilbage. Men hun var ikke sådan, at hun blev knækket. Ikke heller bøjedes hun. Hun blev båret. Thi hun vidste, hvordan man tilgiver. I tilgivelsens strømmende vand stod hun opret; den bar hende. Og der var en glæde over hende, en glædesvind flød uudtømmelig gennem hendes udmattede lemmer."

Hun bliver da også til redning for sin mand, der gennem hendes død når frem til en erkendelse af og anger over sin ondskab og bliver forsonet med Gud.

Også hendes bror, der er prior i byens dominikanerkloster og ikke har kunnet tilgive sin svogers ondskab mod søsteren, bliver forløst gennem hendes død og gennem Lavst Peders anger.

Lavst Peder kommer til klosteret for at skrifte sin synd. Men med ordene: " - kan du tro, at jeg - at jeg orker bære også dette lige nu? Dig?" viser prioren, at det er umuligt for ham at tage imod hans bekendelse. Men da siger Lavst Peder: "Herren Kristus bærer også dig". Da ser prioren "sit eget liv ligesom man i et lys fra et lyn kan se et helt landskab. […] Og prioren så, at han selv havde et skriftemål at aflægge".

Mødet med Gud i hans modsætning

Den kristendom, som Birgitta Trotzig skildrer i sine romaner, er ikke af den letkøbte slags. Den går gennem Johannes af Korsets nætter til forløsning og befrielse. Som hun udtrykker det i "En berättelse från kusten":

"Vi er mørke og hans, lysets, vej til os bliver for os mørke. Thi vi kunne ikke med det sammen med vores onde, syge øjne se ind i hans blik, han det uforgængelige lys. Så forekom det os, at vi vandrede, som om det var os, der tilbagelagde vejen - en vej i mørke, fuld af skarpe skår.

Men i virkeligheden er det ham, som er på vej mod os - han baner sig vej ind i os, han bryder sig vej tværs gennem vores uigennemtrængelighed, han splintrer den til skår for os. Og det ser ud for os, som om vi bliver såret, mens vi stykke for stykke befris."

KLUMME

"Jamen, jeg er ikke kommet frem foran"

Lørdag d. 17. maj havde menigheden Lívdin i Torshavn det næste af tre evangeliske sangmøder. Møderne blev sendt på den kristne radiostation "SJEY", og lytterne kunne skrive og ringe bønneemner ind. Den største oplevelse var, da en 68 år gammel mand ringede ind og gav sit liv over i Jesus hænder.

Denne aften oplevede vi noget, vi aldrig aldrig har oplevet før. Mødet gik ind i sin tredje time, lovsangen føltes Himmelsk, og der blev bedt for mennesker rundt om i salen. Da rejste en kvinde sig fra bageste række og pressede sig ud mellem folk. Målbevidst stævnede hun frem foran.

Kvindens store problem var smerte i venstre skulder. Smerten havde plaget i månedsvis ned gennem armen og ud i hånden.

Vi var to, som bad for hende, for hendes skulder, arm, hånd og familie.

Pludselig, som om hun vågnede, stirrede hun på os og udbrød: "Jeg er ikke kommet frem her i aften." Hvad mener du med det, spurgte jeg forsigtigt? "Jamen, jeg er ikke kommet frem til forbøn," svarede hun undrende. Og før hun strålende af glæde gik ned på sin plads, gentog hun: "Det var ikke mig, som kom frem foran i aften."

Kvinden var, på samme måde som *Simeon og Anna (se Lukasevangeliet kap. 2, vers 25- 38), drevet af den Hellige Ånd til at opleve Jesus den aften. Eller som **Peter (læs i Apostlenes gerninger kap. 12, fra vers 2), da han, stærkt bevogtet, ventede i fængslet på rettergangen dagen efter. Pludselig fandt han sig stående udenfor murene, ude på gaden. Tunge fængselsdøre åbnede sig for ham, uden at fangevogterne opdagede det. Himmelen sendte sine engle ned for at befri ham, men Peter troede, at han drømte.

Aftenen efter kunne jeg læse en hilsen for mødedeltagerne fra kvindens mand, som overlykkelig berettede om oplevelsen, hans kone havde haft aftenen før. Hun var i Torshavn for at tage imod sin mand, som sejler på Grønland. De besøgte mødet, men morgenen efter sejlede de med færgen hjem til Suderø. Han bekræftede hendes månedlange, invaliderende smerte og bevægelsesindskrænkninger, men også hvordan hun på færgen havde fortalt mennesker om sit helbredelsesunder og vist, hvordan armen nu uden problemer kunne drejes rundt og i alle retninger.

Tak, Jesus, som gjorde disse to undere for kvinden. Først førte han hende frem foran, uden at hun ænsede det, og dernæst fornyede og helbredte han hendes venstre skulder, arm og hånd.

Du behøver ikke at vente med at overgive dig til Jesus, til du kommer i en menighed eller i en kirke. Jesus er altid ved din side, og han venter på at få lov til at velsigne dig, så snart du inviterer ham til at tage over i dit liv.

*(se Lukasevangeliet kap. 2, vers 25- 38)
**(se Apostlenes gerninger kap. 12, fra vers 2)

Af Jenis av Rana
Færøsk læge og politiker.

Følg Udfordringen på Facebook
og Instagram, hvis du vil holde dig opdateret på historier og indhold fra avisen.

Dødehavsrullerne er en række jødiske tekster, der blev fundet i klippehuler i ørkenen på den nordvestlige side af Det Døde Hav i 1947-1956. Foto: Bigstock

Har forskere virkelig fundet førsteudgaver af gammeltestamentlige tekster i Qumran?

Af Simon Thidemann

Kristeligt Dagblad bragte for nylig historien om en ny forskningsmetode, der giver helt nye muligheder i udforskningen af de mange gamle skrifter, som blev fundet i Qumranhulerne i 1947 og frem. Den nye metode indeholder blandt andet brug af kunstig intelligens, som skulle gøre det muligt at datere skrifternes alder mere præcist end hidtil.

Metoden er indtil videre kun brugt på ca. ti procent af Dødehavsskrifterne, men har allerede givet ny viden om alderen på skrifterne.

I artiklen i Kristeligt Dagblad bliver professor emeritus Kaare Lund Rasmussen fra Institut for fysik, kemi og farmaci ved Syddansk Universitet, som har været med til at udvikle og benytte den nye metode, citeret for at sige:

"Flere af de undersøgte ruller viste sig at være ældre end hidtil troet. Overraskende nok var to af dem, 'Daniels Bog' og 'Prædikerens Bog', helt tilbage fra den tid, hvor forfatterne af disse bibelske tekster levede. Så de er simpelthen førsteudgaver af disse bøger i Bibelen."

I samme artikel citeres Jesper Høgenhaven, professor i Det Gamle Testamentes eksegese ved Det Teologiske Fakultet på Københavns Universitet, for følgende:

"Det betyder, at vi bibelforskere skal gentænke hele vores opfattelse af Det Gamle Testamente og dets tilblivelse. Hvornår denne samling af litterære tekster blev til, og hvem der stod bag […] Konklusionen er, at vi nok ikke ved så meget om Det Gamle Testamente og folkene bag, som vi troede. De ældre dateringer betyder, at tilblivelsesperioden for teksterne kan være både tidligere og længere end hidtil troet, og der kan også være tale om en helt anden, tidligere udbrydergruppe end essæerne."

Dødehavsskrifterne består af ca. 20.000 fragmenter af ruller og dokumenter. Det hele har repræsenteret et bibliotek på ca. 800 skriftruller. De fleste er skrevet på hebraisk, nogle på aramæisk eller græsk. Foto: Bigstock.

"Der bliver næppe ændret i bibelteksten pga. de nye resultater. I hvert fald ikke endnu," siger præst i Hedensted Valgmenighed Kasper Bergholt. Han mener, at forskerne har undersøgt de ældste fragmenter af afskrifter af bibelske bøger, men altså ikke "førsteudgaver". Foto: Privat

Ikke førsteudgaver

Kasper Bergholt, der er præst i Hedensted Valgmenighed og med til at skrive i kvartalsmagasinet TEL, som udgives af Selskab for Bibelsk Arkæologi, er enig med både Kaare Lund Rasmussen og Jesper Høgenhaven i, at det er særdeles interessante resultater, men på særligt et område er han ikke enig.

"Der (er) tale om de ældst kendte fragmenter af disse skrifter, ja, faktisk af nogen bibelsk bog. Men at der skulle være tale om "førsteudgaver", er usandsynligt. Faktisk afviser forskningsgruppen selv i artiklens appendiks 4, at det skulle være tilfældet. Der må være tale om afskrifter," skriver Kasper Bergholt i en artikel på Sempermagasin.dk.

Til Udfordringen siger Kasper Bergholt, at de nye forskningsresultater ikke desto mindre kan få stor betydning fremover:

"Hvis de nye forskningsresultater holder, kan de få ret stor betydning, for det er en helt ny og tilsyneladende mere nøjagtig måde at datere antikke manuskripter på. Men det er endnu uklart, hvor stor betydning forskningsresultaterne vil få uden for fagkredse. Der bliver næppe ændret i bibelteksten pga. de nye resultater. I hvert fald ikke endnu," siger Kasper Bergholt og tilføjer:

"Der, hvor det formentlig får størst betydning for almindelige mennesker, er, når det handler om forestillingen om Det Gamle Testamentes tilblivelseshistorie. Jeg vil nok ikke sige, at det er "hele vores opfattelse af Det Gamle Testamente og dets tilblivelse", vi skal gentænke alene ud fra disse resultater, men det giver os i hvert fald en fornemmelse af, at der stadig er meget, vi ikke ved. Og som vi måske aldrig får svar på."

Teksterne er ældre end Qumran-fællesskabet

Selvom det altså formentlig ikke er førsteudgaver, der er fundet i Qumranhulerne, er de nye resultater stadig meget interessante, mener Kasper Berholt.

"Hvis Prædikerens Bog fx skal dateres til det 3. århundrede f.Kr., er det da interessant, at Qumran-fællesskabets udgave tilsyneladende nu viser sig at være fra netop det 3. århundrede f.Kr. Og hvis anden del af Daniels Bog er fra det 2. århundrede f.Kr., er det interessant, at Qumran-teksten viser sig at være fra netop den tid," siger Kasper Bergholt.

Ifølge Kasper Bergholt er der i lyset af den nye forskning områder, som muligvis skal gentænkes.

"Det er muligt, at historien bag dødehavsrullerne og Qumran-fællesskabet skal nuanceres eller udvides. Nogle af skrifterne viser sig i hvert fald at være ældre end Qumran-fællesskabet og derfor måske også ældre end essæerne, som er den jødiske gruppering, de fleste forskere antager som ophav til dødehavsskrifterne," slutter han.

6.000 mennesker deltog i Å-festival

Den store scene i det store telt blev i løbet af festivalen indtaget af kunsterne Aaron Cole, gio., Jervis Campbell, At The Mountain og Emma Nissen - derudover var denne scene også hjemsted for gudstjenester, bibeltimer og lovsang. Foto: Å-festival

Af Simon Thidemann

Med ca. 6.000 gæster, fordelt på 3.000 overnattende og 3.000 besøgende, var der endnu engang fuldt hus på den kristne musikfestival Å-festival, som bød på en musikalsk blanding af rock, pop, jazz, kor, hip-hop, børnemusik, lovsang og metallovsang og derudover også bibeltimer, aftenmøder og gudstjenester.

Det var ikke just sol, sommervarme og blå himmel, der prægede dette års Å-festival i Sdr. Felding, der som altid foregik fra fredag aften til mandag middag henover pinsen. Til gengæld kunne deltagerne og de frivillige fornøje sig med en del vand op til festivallen og lidt spredte byger under festivalen, men det hindrede de tilsyneladende ikke den gode fest i at fortsætte, og det værste pløre holdt sig heldigvis udenfor selve festivalområdet.

Nyt spændende topnavn

Hvis man som undertegnede primært kender til bands, der toppede i 00'erne, var der ikke mange navne på årets Å-festival, der vakte stor genkendelse - heldigvis kan man måske sige. Er man til gengæld lidt mere opdateret, ville især Emma Nissen, der lukkede og slukkede festivalen søndag aften, vække en del genkendelse.

Emma Nissen er et af de mere spændende nye navne på den internationale musikscene. Med sin debutplade "Love Like You" røg hun direkte ind som nr. 1 på iTunes' Christian Music Chart og ind i top 10 på tværs af alle genrer verden over.

Emma Nissen har en fortid i mormonkirken, men er i dag bekendende kristen og søndag aften krydrede hun koncerten med flere stærke historier og vidnesbyrd.

Ros fra deltagerne

Udover musik og møder blev der traditionen tro også plads til både en volleyturnering og spikeballturnering – og en af de nye traditioner i form af en skumfest blev der også plads til igen i år.

Skal man tro reaktionerne på Å-festivals egen facebookside, var tilfredsheden og taknemligheden stor efter årets festival, og ikke mindst de mange frivillige får mange pæne ord med på vejen.

Susanne Rahbek Schultz: "1.000 tak for alle jer frivillige! Nyder hvert år at besøge jer og være en del af fællesskabet. Gud velsigne jer med inspiration, udholdenhed og styrke. Ser frem til næste år. TAK."

Jim Petersen: "Det var vildt lækkert at være med og lovprise med så mange, det er stort! Det er første gang, jeg var med, men ikke sidste gang."

Dorthe Mølgaard Helligsø: "Det er et FANTASTISK flot arbejde I gør. TUSIND TAK. Må Gud rigt velsigne jer i opgaverne."

Berit Blæsbjerg Kjærsgård: "I er for vilde-1.000 tak for jeres store hjerte til dette sted. Jeg bliver imponeret af jer gang på gang. TAK!"

Weronika Gergis: "Danmarks bedste festival. Tak til Gud, at den findes og I frivillige har skabt den sammen med ham."

En stolt formand

Det er da tydeligvis også en ganske tilfreds formand, der sætter ord på, hvilken følelse han står tilbage med efter endt festival.

"Jeg er meget stolt. Jeg står tilbage med en følelse af, hvor stærkt det kristne fællesskab kan være. Vi har utroligt mange glade festivaldeltagere, som nyder at komme på vores festival og få det kristne indhold, vi kan give til dem. Det er noget, vi synes, er helt vildt fedt og er meget stolte over, at vi lykkes med," siger Kåre Dyhr Pedersen til Udfordringen.

"Der er altid små udfordringer her og der, hvor regnvejret spillede en faktor i år. Men her står de frivillige sammen og løser de udfordringer, der måtte opstå. Vi er meget glade for den overståede Å-festival 2025 og glæder os til at gøre det igen næste år. Tak til Gud for hans velsignelse over vores arrangement," siger Kåre Dyhr Pedersen.

Gratis koncerter

Den første Å-festival blev arrangeret i 1991 og har altid ligget i Sdr. Felding i Vestjylland.

Det er gratis at være på Å-festival og deltage i koncerterne, dog skal man betale, hvis man vil bo på campingpladsen.

Streetfood-området var igen i år velbesøgt, og madboderne blev flittigt brugt af de mange deltagere. Alt overskuddet fra madboderrne går til Å-festival. Foto: Å-festival

Musik, skum og unge mennesker - mere skal der nogle gange ikke til for at skabe en god fest. Skumfesten er blevet en tradition på Å-festival. Foto: Morthorstphoto

LEDERARTIKEL

Når livet er hårdt, er håbet en trøst

”Han vil tørre hver tåre af deres øjne,
og døden skal ikke være mere,
ej heller sorg, ej heller skrig, ej heller pine skal være mere.
Thi det, der var før, er forsvundet.”

Med god grund er ovenstående vers fra Johannes’ Åbenbaring et af de mest elskede bibelvers. Løftet om, at Gud en dag vil gøre alting nyt. Hvor alle tårer er væk, hvor der ikke mere skal være død, sorg, skrig eller pine. Med andre ord, det vi vel alle drømmer om.

Det er et fantastisk løfte og et fantastisk håb.
Men det er ikke altid, at det føles som et fantastisk løfte, når man selv står midt i død, sorg, skrig eller pine.

Man kan undre sig over, hvorfor Gud ikke bare gør det nu. Man kan undre sig over, hvorfor der overhovedet skal være lidelse. Man kan undre sig over, hvorfor kristne risikerer både forfølgelse og død – burde ikke netop kristne beskyttes af Gud og skånes for ulykker?

Spørgsmålene er mange. Til gengæld virker svarene nogle gange til at være få. Og lige i denne omgang vil jeg ikke forsøge at begive mig ud i et svar. Nogle gange må vi også bare lade Gud selv svare. Og et af hans svar er altså, at en dag vil han tørre hver tåre af vores øjne. En dag skal al sorg forsvinde. Al pine. Alle skrig. Selv døden skal forsvinde.

Nogle gange er det bedste middel mod modløshed at have et håb, også selvom håbet føles langt væk.
Nogle gange føles livet hårdt, fordi livet simpelthen er hårdt. I de tilfælde kan håbet være en god trøst – selvom man nok har mest lyst til, at det skal blive godt nu og ikke først engang. Løftet viser nemlig noget om, at Gud ikke er ligeglad. Han er fuld af kærlighed, og han ved godt, at livet lige nu ikke er, som vi helst vil, at det skal være.

Andre gange skyldes det svære ikke nødvendigvis, at livet er hårdt, men måske i lige så høj grad forkerte forventninger til Gud. I de tilfælde kan man med fordel lade sig undervise af denne simple tilgang, som jeg for nyligt læste et sted:
”Hvis vi primært er optagede af at leve i Guds nærvær, bliver det mindre vigtigt for vores tro, hvad der sker omkring os af både gode og dårlige ting. Så kommer vores liv med Gud nemlig i mindre grad til at handle om, hvad han kan give os, for at vi får det bedre, til i stedet at handle om at leve i hans nærvær uanset, hvad der rammer os.”

Simon Thidemann
Ansvarshavende redaktør

Udfordringen

Udfordringen er en **selvejende** fælleskirkelig ugeavis med stof fra både **frikirker og folkekirken.** Avisen finansieres af abonnementer og annoncer og er **uafhængig** af såvel kirker som organisationer. - 2025: Årgang 53. Medlem af avisernes organisation Danske Medier. ISSN nr. 0902-5693

Tlf: 74 56 22 02. Postadresse:
Jernbanegade 1, 6070 Christiansfeld.
Redaktion@udfordringen.dk
Simon Thidemann (ansv.hav.), Lisbeth Thomsen, Bodil Lanting, Eilis Jokszies, Lisbeth Jepsen, Kirsten Krog m.fl.
Korrektur: Ingolf Becker.
Panelredaktører: Anne Manning-Pedersen, Filip Smidt og Poul Henning Krog.
Ung@udfordringen.dk: Henrik Engedal
Annoncer@udfordringen.dk:
Erik Damm og Lisbeth Thomsen
Abonnement@udfordringen.dk
Troels Hertzum
Bogsalg@udfordringen.dk
Bogholderi@udfordringen.dk
Henriette Pallesen
Hjemmesider: udfordringen.dk
hosianna.dk (bøger, musik, film)
udf.nu (for unge).
Revision: Redmark, Århus.
Tryk: Jysk Fynske Medier.
Medl. af Danske Medier. ISSN 0902-5693
DMO oplagskontrol for 2024: 4.727

UGENS PRÆDIKEN

Af Raymond Marquardt,
Præst i Frikirken i Multihuset i Haderslev

Den nye fødsel

Jeg tror, de fleste af os kender til det, at der er øjeblikke i vores liv, som er helt afgørende. Øjeblikke, som definerer vores valg, meninger og retning. Teksten i dag omhandler en sådan begivenhed.

Et møde en mørk aften mellem en spørgende Nikodemus og Jesus. Et afgørende øjeblik. Ikke bare for Nikodemus, men også for os. Det, vi her er vidner til, er intet mindre end revolutionerende.
Lad mig begynde med at forklare, at Jesus IKKE beskylder Nikodemus for at være dum! Jesus spørger konstaterende: ”Forstår du det ikke?” Sagt på en anden måde: ”Kan du ikke begribe det - Synker det ikke ind?” Det Jesus spørger om, det er: ”Har du ikke grebet det? Har du taget det til dig, og er det blevet en del af dig?

Vi skal forstå, at jøder ikke tror på treenighed: Fader, Søn og Helligånd. Når vi læser om Guds Ånd/Helligånden i Bibelen er det en stor forskel mellem Gamle Testamente og Ny Testamente. I GT er beskrivelsen oftest, at Guds Ånd/Helligånden lejlighedsvis kommer OVER mennesker.
I NT er forståelsen helt anderledes. Her flytter Guds Ånd/Helligånden IND i mennesket. Det er nøjagtig, hvad Jesus beskriver her. Og det er som sagt intet mindre end revolutionerende. Helligånden = Gud selv kommer og tager bolig i os. Det er, hvad bibelen forstår ved at ”blive født på ny”. ”Fødes på ny” kan egentlig oversættes med ”skabt udefra”.
Det betyder med andre ord, at Gud selv kommer ude fra og flytter ind i os. Det betyder igen, at Helligånden ikke flytter ud og ind, men ”tager bolig i os”. Han er IKKE ”over os”, men ”i os”. Helligånden er nu en integreret del af dig og mig - eller også er det omvendt (Julekalendersnak for dem, som forstår det).

Helligånden = Gud selv kommer og tager bolig i os. Det er, hvad Bibelen forstår ved at ”blive født på ny”. Og det er som sagt intet mindre end revolutionerende.

Som med Nikodemus er der rigtig mange kristne, der ikke forstår (griber) det. Desværre! Desværre fordi denne forståelse er stærkt identitetsskabende: den fortæller os, hvem vi er i forhold til Gud og Gud i forhold til os. Det er den grundvold, vi står og bygger på. Det er ikke bare et glansbillede eller en mytologisk, teologisk, fantasiforklaring. Det er det, som sker i virkeligheden i frelsen.
Der er en reel fødsel. Fuldstændig på lige fod med skabelsen i 1. Mosebog og selve undfangelsesøjeblikket i ethvert menneskeliv. Senere i livet skrev Johannes (forfatteren af dagens tekst) følgende: ”Se, hvor stor kærlighed Faderen har vist os, at vi kaldes Guds børn, og vi er det!” (1. Johs 3,1-3). Han var nået igennem. Vi ikke bare kaldes Guds børn … Vi ER det! Han havde grebet det.

Når Jesus sammenligner det med vinden, er det for at fortælle Nikodemus (og dig og mig), at dette kan vi forklare om og beskrive nok så meget, men det, som betyder, er erfaringen: at opleve vinden i træerne er noget helt andet end at få det beskrevet/forklaret.
Det med den nye fødsel/frelse er ikke noget, vi kan forklare os ind i. Det er ikke noget, vi kan læse om og så forstå. Det er noget, vi skal tage fat om. Det er noget, vi skal dykke ind i og gribe effekten af.

Dagens tekst fuldendes faktisk udenfor tekstrækken. I Johannes 3,16 fuldendes/opsummeres Guds handling. Det er det, vi kalder den lille bibel, og de vers er kernen i den kristne tro og vores opfattelse af Gud.
Gud giver sig selv i én fuldstændig, urealistisk kærlighedshandling, som vi på ingen måder har fortjent. Og igennem accept og modtagelse af denne gives det evige liv. Det fødes ind i os, og vi fødes ind i ham. Lad mig slutte med Paulus’ ord fra det andet Korintherbrev. 1, 20-22:
” … den, som knytter både os og jer fast til Kristus, og som salvede os, er Gud, der også beseglede os og gav os Ånden som pant i vore hjerter”.

Prædikentekst: Joh. 3,1-15

Jesus og Nikodemus

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Johannes: Der var et menneske, en af farisæerne, ved navn Nikodemus, medlem af jødernes råd.
Han kom til Jesus om natten og sagde til ham: »Rabbi, vi ved, du er en lærer, der er kommet fra Gud; for ingen kan gøre de tegn, du gør, uden at Gud er med ham.« Jesus svarede ham: »Sandelig, sandelig siger jeg dig: Den, der ikke bliver født på ny, kan ikke se Guds rige.«
Nikodemus sagde til ham: »Hvordan kan et menneske fødes, når det er gammelt? Det kan da ikke for anden gang komme ind i sin mors liv og fødes?”
Jesus svarede: »Sandelig, sandelig siger jeg dig: Den, der ikke bliver født af vand og ånd, kan ikke komme ind i Guds rige. Det, der er født af kødet, er kød, og det, der er født af Ånden, er ånd. Du skal ikke undre dig over, at jeg sagde til dig: I må fødes på ny. Vinden blæser, hvorhen den vil, og du hører den suse, men du ved ikke, hvor den kommer fra, og hvor den farer hen. Sådan er det med enhver, som er født af Ånden.« Nikodemus spurgte ham: »Hvordan kan det gå til?”
Jesus svarede: »Du er lærer i Israel og forstår ikke det? Sandelig, sandelig siger jeg dig: Vi taler om det, vi ved, og vi vidner om det, vi har set, men I tager ikke imod vort vidnesbyrd. Tror I ikke, når jeg har talt til jer om det jordiske, hvordan skal I så tro, når jeg taler til jer om det himmelske? Ingen er steget op til himlen undtagen den, der steg ned fra himlen, Menneskesønnen.
Og ligesom Moses ophøjede slangen i ørkenen, sådan skal Menneskesønnen ophøjes, for at enhver, som tror, skal have evigt liv i ham.«

Bibeltekst bringes med tilladelse fra Det Danske Bibelselskab og er fra den autoriserede oversættelse af Bibelen fra 1992. © Det Danske Bibelselskab 1992.

Af Steen Skovsgaard,
biskop emeritus

Et folkekirkeligt genmæle mod Lars Sandbecks kristendomsforståelse

Lektor Lars Sandbeck argumenterer i bogen 'Når kærligheden dømmer' for, at der ikke findes nogen fortabelse. Dermed er han i konflikt med både Bibelen og den lutherske bekendelse, fastslår kronikøren, der sammen med seks andre teologer har skrevet bogen 'Et folkekirkeligt genmæle'.

Et amerikansk udtryk lyder: *If it ain't broke don't fix it*. Hvis noget ikke er i stykker, skal man lade være med at reparere det. Man risikerer at gøre det hele meget værre. Dette udtryk er en udmærket sammenfatning af det budskab, som undertegnede præster og teologer har skrevet i et genmæle mod Lars Sandbecks bog Når kærligheden dømmer (2024).

Lars Sandbeck, som er lektor ved Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter (FUV), ønsker ihærdigt at reparere på folkekirkens bekendelse og erstatte den med "apokatastasis-tanken", læren om alles frelse. Det, synes vi, er en dårlig idé.

Sandbecks tanker vil være kendt af mange af Kristeligt Dagblads læsere. I en årrække har han i klummer og indlæg gjort sig til talsmand for læren om alles frelse, hvilket har givet anledning til flere debatter. Nu har han så valgt at skrive en hel bog om emnet, hvis formål er at arbejde for et "temmeligt omfattende paradigmeskifte" i folkekirken vedr. spørgsmålet om alles frelse.

Han skriver om bogens formål: "Det er mit håb, at jeg med denne bog kan bidrage til et sådant skifte, så evangeliet om Guds universelle kærlighed og alle menneskers frelse atter kan blive hørt."

Vi syv teologer har sammen læst og drøftet Sandbecks bog. Vi repræsenterer ikke en bestemt teologisk eller kirkelig retning, men blev hurtigt enige om at skrive, hvad vi kalder "et folkekirkeligt genmæle". Det er naturligvis ikke muligt i en enkelt kronik at redegøre for de mange kritikpunkter, vi rejser i bogen mod Sandbecks kristendomsforståelse; men vi vil gerne redegøre for nogle af hovedtrækkene.

Allerførst vil vi slå fast, at der ikke er nogen som helst grund til at ændre på folkekirkens lutherske bekendelse. If it ain't broke don't fix it. Kort sagt mener vi ikke, at den lutherske bekendelse står i vejen for evangeliets udbredelse i folkekirken. Det indrømmer Sandbeck faktisk også selv, men fastholder alligevel, at bekendelsen skal ændres, for at evangeliet "atter kan blive hørt".

Det er især artikel 17 i Den augsburgske Bekendelse, der forarger Sandbeck, fordi der bl.a. står: "Ligeledes lærer de (menighederne), at Kristus vil komme til syne ved verdens afslutning for at dømme, og at han vil opvække alle døde. De fromme og udvalgte vil han give evigt liv og uophørlige glæder, men de ugudelige mennesker og djævlene vil han fordømme til at pines uden ende."

Det ønsker Sandbeck at ændre, så der ikke længere skal være noget, der hverken hedder fortabelse, fortabte mennesker eller helvede.

Hvis der virkelig herskede megen fortabelsesangst og generelt lød en sort og truende dommedagsforkyndelse i folkekirken, kunne der måske være grund til at diskutere nogle af formuleringerne. Men det gør der som bekendt ikke.

Præster er meget bevidste om, at det gælder om at forkynde evangeliet, det glædelige budskab om frelse for fortabte og frelse fra fortabelsen. I kirken skal man ikke forkynde fortabelse, men frelse. Men hvis man som Sandbeck vælger at påstå, at der slet ikke er nogen fortabelse, og at alle bliver frelst, uanset om de ønsker det eller ej, vil det det være at gå ud over Ny Testamentes og Jesu forkyndelse.

De første disciple stillede selv spørgsmålet til Jesus: "Herre, er det kun nogle få, som bliver frelst?" Hvis Jesus havde ønsket at forkynde og overbevise dem og alle senere generationer om alle menneskers frelse, kunne han blot have svaret: "Alle mennesker bliver frelst!" I stedet gav han dette mere dunkle svar:

"Kæmp for at komme ind gennem den snævre port …" (Luk 13,24). Spørgsmålet om, hvor mange eller om alle bliver frelst, besvarer Jesus slet ikke; i stedet benytter han anledningen til at understrege fortabelsens alvor for disciplene.

Bogen Et folkekirkeligt Genmæle blev lanceret under Himmelske Dage - Kirkernes Folkemøde 2025 i Silkeborg.

"Kæmp for at komme ind gennem den snævre port …"

- Jesus i Luk. 13,24

Det samme gælder et af Bibelens mest kendte vers: "For således elskede Gud verden, at han gav sin enbårne søn, for at enhver, som tror på ham, ikke skal fortabes, men have evigt liv" (Joh 3,16). Hvis evangelisten havde ment, at det var sandt at understrege eller forkynde troen på alles frelse, kunne der blot have stået: "for at ingen skal fortabes, men alle have det evige liv". I stedet skriver han: "Men dette er skrevet, for at I skal tro, at Jesus er Kristus, Guds søn, og for at I, når I tror, skal have liv i hans navn" (Joh 20,31).

Sandbeck underkender betydningen af troen og modtagelsen af evangeliet som en vigtig forudsætning for frelsen og påstår, lærer og forkynder i stedet, at alle bliver frelst. Det åbner en Pandoras æske med et utal af nye og vanskelige problemstillinger. Der skabes så mange problemer og skævvridninger, at der bliver tale om en helt anden religion, hvilket Sandbeck faktisk også åbent erkender og indrømmer.

I Et folkekirkeligt genmæle giver vi en lang række eksempler på, hvordan og i hvor høj grad der herved sker en skævvridning af kristendommen. Steen Skovsgaard peger bl.a. på, at flere af Sandbecks løsningsforslag i højere grad ligner islam end kristendom. Jesper Birkler understreger, at forestillingen og diskussionen om alles frelse langt fra er af nyere dato. Johannes Glenthøj kigger også bagud i kirkens historie og undersøger Sandbecks brug af de oldkirkelige teologer og kritiserer måden, han læser de gamle tekster på.

Kristentroen er og har altid været fyldt med spændinger og paradokser, og Flemming Baatz Kristensen efterlyser derfor en større anfægtelse hos Sandbeck. Erik Holmgaard tager fat på bibelske begreber som f.eks. Guds vrede, helvede, Djævelen og Jesu "kommedag" og argumenterer for, at de bibelske begreber skal tages alvorligt.

"Med Sandbecks projekt vil der ikke være tale om en reformation, men tværtimod en deformation af folkekirken," påpeger Helga Døssing Bendfeldt, ligesom Lars Hougaard Clausen, der bidrager med to digte og en salme, undrer sig over fraværet af den historiske dimension i Sandbecks eskatologi.

Sidst og ikke mindst stiller Birkler og Holmgaard en række spørgsmål til bestyrelsen for FUV, hvor Sandbeck underviser præster og kirke- og kulturmedarbejdere. De spørger bl.a., om præsters forudsætninger styrkes ved konfessionskritik.

I et par afsluttende afsnit får præster fra den ortodokse og den katolske kirke i Danmark ordet for kort at fortælle, hvad de lærer og forkynder om frelse og fortabelse. Endelig bringes en række citater af Grundtvig og andre toneangivende teologer og filosoffer.

Et folkekirkeligt genmæle rundes af med to hymner af Efraim Syreren, oversat fra assyrisk af Johannes Bartholdy Glenthøj: "Lykkelig er den, hvis harpe spiller til de salmer, David sang: om det åbenbarede, som er uudgrundeligt, og om det skjulte, som ikke kan ransages."

Det mysterium og den uudgrundelige tro håber vi, at vores bog kan være budbringer af. For der er grund til at understrege, at kristentro er andet og mere end den "sammenhængende", "lysere, smukkere og behageligere" kristendomsforståelse, som Sandbeck plæderer for.

"Hvis evangelisten havde ment, at det var sandt at understrege eller forkynde troen på alles frelse, kunne der blot have stået: "for at ingen skal fortabes, men alle have det evige liv." I stedet skriver han: "Men dette er skrevet, for at I skal tro, at Jesus er Kristus, Guds søn, og for at I, når I tror, skal have liv i hans navn." "

Fotoet på bogens forside viser hjørnestenen på Radsted kirke. Stenen er usædvanlig stor, og bemærkelsesværdigt er det, at der er en dyb revne eller et brud i stenen. På trods heraf har den holdt i århundreder og fundet sit leje som brudt. Denne hjørnesten kan være en illustration på den lutherske bekendelse, der hverken er smuk, formfuldendt eller sammenhængende, men som har holdt og gjort sin gerning i mange generationer.

Bogens budskab kan sammenfattes med et vers fra Bibelen, nemlig Herrens ord til profeten Esajas (65,8): "Når der er saft i druen, siger man: 'Ødelæg den ikke, der er velsignelse i den.'"

COMPOUNDERS

MW Compounders er en dansk børsnoteret investeringsforening. Foreningen har investeret i 20-30 globale compounder-aktier.

Læs mere her: www.mwcompounders.dk

Kontakt: Johannes Møller 61 31 64 85

Spørg panelet

Filip Smidt er en del af Udfordringens svarpanel og uddannet soc. pæd. og psykoterapeut. Han er far til tre, gift og har professionelt arbejdet med livstilfredshed og trivsel de seneste 20 år. Skriv dit spørgsmål til info@filipsmidt.dk. Du vælger selv, om du vil være anonym eller offentliggøre dit navn.
Panelet varierer mellem at tage emner op, som de selv er stødt på, og at svare på spørgsmål fra læsere eller mennesker, de har haft en samtale med.

Vores gode venner blev skilt. Kunne det samme ske for os?

Kære panel

Jeg er en kvinde på 41 år, gift og mor til tre. For nylig er et vennepar, som vi har været meget tætte med gennem årene, blevet skilt. Det kom som et chok for os, for udadtil virkede de som et stærkt par – og kristne ligesom os.

Siden skilsmissen har jeg mærket en uro i mig, som jeg har svært ved at ryste af. Jeg begynder at se på mit eget ægteskab med nye øjne og kan ikke lade være med at tænke: Hvis det kunne ske for dem, kan det så også ske for os? Min mand og jeg har vores udfordringer, som de fleste nok har, men jeg troede aldrig, jeg skulle gå rundt og være bange for, at vi også kunne miste hinanden.

Jeg ved, jeg skal lægge det over til Gud, men frygten for, at vi kunne glide fra hinanden, fylder. Hvordan finder jeg ro og tillid igen, både til Gud og mit ægteskab?

Med venlig hilsen
Rikke

Mange gange tror vi, at vi først må få styr på det hele, før vi kan komme til Gud. Lad ham i stedet være med på din rejse i det, der er svært. Del dine tanker, håb og frustrationer med Gud i bøn. Giv ham en plads i det, og bed ham om inspiration til måder, hvorpå du og din mand kan finde tryghed sammen.

Kære Rikke

Tak for dit brev – og tak fordi du tør sætte ord på en usikkerhed, som er svær at turde sige højt. Jeg får indtryk af, at du er en ægtefælle med et stort hjerte og en dyb længsel efter både tryghed og nærvær – både i dit ægteskab og i dit trosliv. Det er en god egenskab og kan være et svært behov at dække. Det kræver arbejde og opmærksomhed af både dig og din mand.

Det gør noget ved os, når folk tæt på os går fra hinanden. Især når det er nogen, vi har delt livet, tro, ferier, op- og nedture med. Det rammer dybt, fordi det ikke bare er "deres" skilsmisse. Det kan også skabe en usikkerhed og rystelse i ens eget liv og forhold.

Du skriver, at det har sat gang i en frygt for, om det samme kunne ske i dit eget ægteskab. Og det er meget ærligt. Den slags spørgsmål dukker ofte op, når noget trygt i vores omgivelser pludselig smuldrer.

Det er heller ikke ukendt, at andres skilsmisser kan inspirere til noget, der ligner et lettere liv. Hvor man er fri for hensyn, diskussioner og dårlig stemning.

Hvis "friheden" fra parforholdet kan virke tillokkende, er det i høj grad tid til at få det sagt højt til sin ægtefælle, så I kan få brudt de vaner og den hverdag, der gør jeres forhold surt at være i.

Ofte er dette langsomme bevægelser over i rutiner, hvor man ikke får afstemt ønsker og forventninger, og så kan livet uden for egen hverdag hurtigt se mere spændende ud.

Det, du står i, er ikke bare sorg over et ægteskab, der er gået i stykker. Der er helt sikkert også mange følgevirkninger på jeres venners skilsmisse. Jeres "fire-somhed" er ødelagt, og I skal nu til at finde ud af, hvordan jeres venskaber kan bære på kryds af hinanden, og hvordan I rummer og drager omsorg for begge jeres venner i en tid, som helt sikkert også er hård for dem.

Det er en svær balance at dyrke begge venskaber og udvise omsorg og forståelse for begge, uden at de oplever, at I vælger side. Det må være deres valg, uanset deres sorg, og det også OK, at I deler jeres sorg over det fælles venskab, I har mistet.

Men lad mig sige det sådan her: Det, du oplever lige nu, er ikke et tegn på, at noget er galt. Det er et tegn på, at noget, som har stor betydning for dig, gør dig nysgerrig på, om du fortsat er afstemt med din oplevelse af virkeligheden. Du har fået øje på, om du og din mand er så afstemt med hinanden i jeres forhold, som du har gået og regnet med.

Det er slet ikke dumt at blive nysgerrig på det. Faktisk opfordrer jeg ofte par til at tage et servicetjek på deres forhold. Ikke fordi der nødvendigvis er store kriser i forholdet, men fordi det er nødvendigt med jævnlige afstemninger, så hverdagens tempo ikke får overtaget i forholdet, og man går rundt i hver sin boble og får sværere og sværere ved at forstå sin partner eller hans måde at prioritere eller tænke på. Så du skal have afstemt din bekymring med din mand, det kommer jeg tilbage til igen lidt senere.

Og så er der kærligheden til din mand. Du nævner ikke, hvordan han har reageret på jeres venners skilsmisse, men måske kunne det være et sted at starte – ikke med en tung samtale, men med en nysgerrig og ærlig åbning:

"Har det også sat nogle tanker i gang hos dig?" Ikke for at løse alt på én gang, men bare for at være i det sammen.

Når vi kan tale om det svære uden at skulle fikse det hele, så begynder vi ofte at finde hinanden igen. Og det er ofte i de små ting – en kop kaffe uden børn, en berøring uden krav, et blik, der siger "jeg vælger dig igen" – at det dybe fællesskab genopstår.

Du kan også læse dette svar sammen med din mand, og se, hvad det skaber af tanker hos jer begge. Det er vigtigt, at I sammen ser på det, der er en uro hos dig lige nu, og hvem ved, måske oplever din mand samme uro, uden at det nødvendigvis handler om, at jeres ægteskab er ved at gå i stykker, men at I derimod lige nu har oplevet store forstyrrelser i jeres hverdag, der får jer til at stoppe op og tænke og derved vurdere på jeres forholds tilstand.

Mange gange tror vi, at vi først må få styr på det hele, før vi kan komme til Gud. Lad ham i stedet være med på din rejse i det, der er svært. Del dine tanker, håb og frustrationer med Gud i bøn. Giv ham en plads i det, og bed ham om inspiration til måder, hvorpå du og din mand kan finde tryghed sammen.

Jeg håber du – og I – kan bruge mit svar til at genfinde en tryghed i det forhold, der er jeres, og sammen også må finde en vej i at fastholde nogle gode venskaber, selvom jeres venners forhold er brudt.

De bedste hilsner
Filip Smidt

Det gør noget ved os, når folk tæt på os går fra hinanden. Især når det er nogen, vi har delt livet, tro, ferier, op- og nedture med. Det rammer dybt, fordi det ikke bare er "deres" skilsmisse. Det kan også skabe en usikkerhed og rystelse i ens eget liv og forhold.

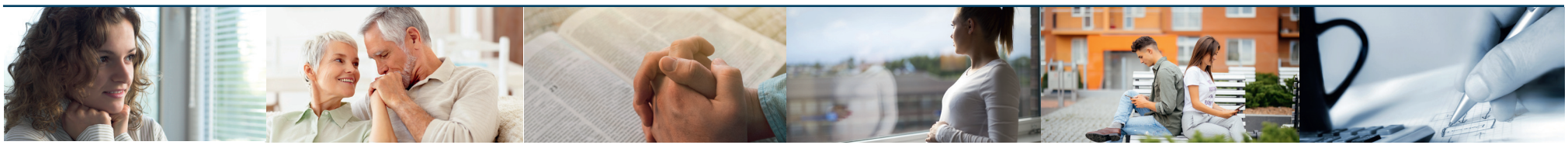

Carsten Schøtt kørte speedway med Ole Olsen - nu nyder han sit nye liv på scooter

Carsten Schøtt var professionel speedwaykører og på vej til en stor karriere i England. Så begyndte hans verden at styrte sammen. Men de sidste 2-3 år har været de bedste i hans liv.

Carsten har skiftet motorcyklen ud med en scooter.

Af Henri Nissen

Carsten Schøtt var engang en af de danske Speedwayhelte. Han hørte til "Olsen-banden" omkring den største danske speedwayhelt, Ole Olsen, som gjorde sporten populær og opførte speedwaybanen i Vojens.

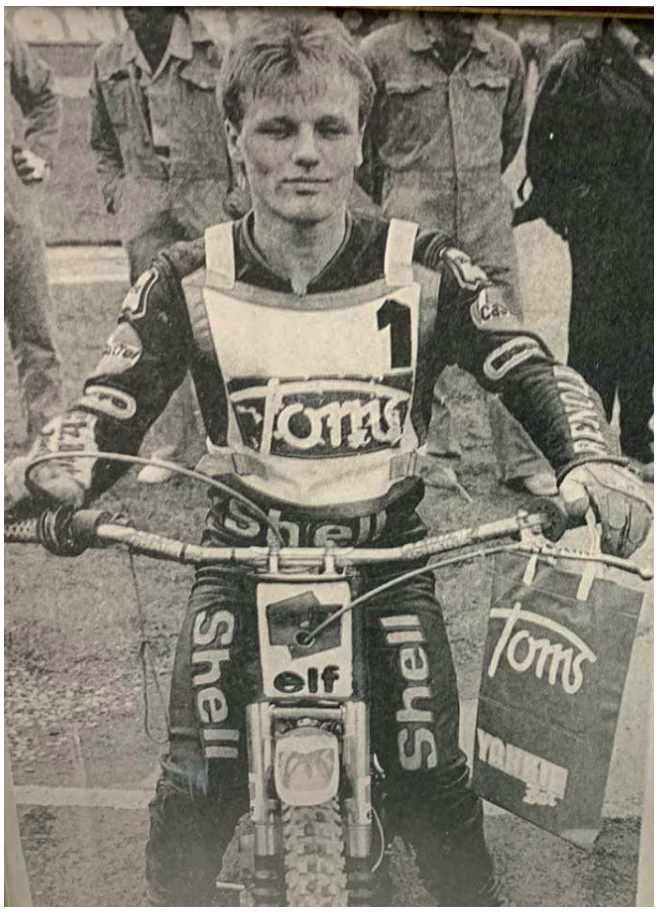

Foto fra Carsten Schøtts professionelle karriere som speedwaykører, hvor Toms, Shell og Elf var sponsorer.

"Faktisk ville jeg hellere spille fodbold, men da jeg var ti år kom min far hjem med en speedwaycykel. Det var en slags knallert med en 50 kubik motor.

Da jeg blev ældre, kørte jeg først på en 80 kubik, og da jeg blev 16 år, måtte jeg køre på en af de store 500 kubik motorcykel.

Min far var tømrer, men hans et og alt var speedway. Han kørte selv på en motorcykel," fortæller Carsten Schøtt.

Carsten kom på ungdomslandsholdet og var bl.a. i Ungarn og andre lande for at køre.

Bekymret mor

– Hvad sagde din mor til, at du kørte speedway?

"Hun var selvfølgelig meget bekymret. For jeg fik jo skulderen af led, brækkede kravebenet og fik mindst ti hjernerystelser. Dengang var siderne på banen kun lavet af træplader. Så, når man ramlede ind i dem, gjorde det virkelig ondt. I dag har man nogle luftpuder, som tager noget af slaget," husker Carsten.

To brødre prøvede også den voldsomme sport, men sprang fra igen, fordi det var for farligt.

Men Carsten var ikke bange for noget dengang, og det gik godt for ham. Så godt, at han blev tilbudt en kontrakt i Edinburgh i Skotland.

"Hvis man gerne ville leve af sporten, så skulle man til England og Skotland. Så jeg var da heldig at få en kontrakt. Jeg fik 80.000 kr. foruden det, man kunne vinde. Og det var mange penge i 80'erne."

Kæresten ville ikke med

"Kort før, jeg kom til Skotland, havde jeg købt et hus udenfor Haderslev. Dér boede min kæreste. For hun ville ikke med til Skotland. Så de fleste af mine første 80.000 kr. gik til hende og alt det, der skulle ordnes på huset.

På et tidspunkt ringede hun og sagde, at jeg skulle komme hjem. Det kunne jeg jo ikke for min kontrakt. Jeg prøvede at få hende derover, men det ville hun ikke. Det endte med, at vi gik fra hinanden, selvom vi havde en søn sammen."

Slut med karrieren

"Jeg rejste frem og tilbage for at få ordnet tingene og forsøgte at få solgt huset, men ejendomsmægleren kunne ikke sælge det. Det endte faktisk med, at huset kom på tvangsauktion.

Alle problemerne gik ud over min indsats på holdet. De andre syntes, at det skabte for meget rod. Så det endte med, at de satte mig af holdet.

Jeg stoppede så i Skotland og kørte i stedet speedway i Vojens nogle år. Men det hele ramlede omkring mig. Jeg mistede også min sponsor, så i 1994 måtte jeg stoppe helt," fortæller Carsten.

Dømt for narko

"Jeg havde det jo elendigt, så jeg begyndte at gå meget i byen og drikke. Jeg kom i et miljø, hvor der var stoffer, og jeg begyndte også selv at tage stoffer. Det begyndte med hash og til sidst var jeg på heroin.

En dag blev jeg kontaktet af en fyr, som sagde, at han vidste, at jeg manglede penge. Men jeg kunne tjene godt ved at hjælpe ham. Jeg var jo bare en uvidende sønderjyde, så jeg hoppede på krogen og solgte narko for ham.

Jeg vidste ikke, at politiet holdt øje med dem, han havde kontakt med. Så jeg blev arresteret og fik en dom på fem år. Det var meget mere, end man normalt ville have givet, men politiet fortalte mig, at man ville statuere et eksempel for at skræmme andre. Derfor fik jeg så hård en dom.

Jeg kom i det åbne fængsel i Sdr. Omme, og det var jo altsammen en enorm nedtur for mig," husker Carsten.

Fra hjerteregionen på hans brystkasse og nedover den ene arm har han en stor tatovering af en drage. Tatovøren blev aldrig færdig med sit kunstværk, så halen løber ud i sandet. Og på en måde var den symbolsk for Carstens dramatiske liv.

En lærestreg for livet

Men i stedet for at blive mere kriminel som mange andre indsatte, betragtede Carsten dommen som en lærestreg. Han besluttede sig for, at han aldrig ville tilbage til kriminalitet eller ud i narko igen. Og han har ikke rørt narkotika siden.

"I fængslet var der nemlig en medarbejder, som spurgte, om jeg havde lyst til at gå på afvænning. De havde et afvænningsforløb i Vridsløse. Det sagde jeg straks ja til og kom til Vridsløse i 2½ år, hvor jeg også begyndte at arbejde med problemerne i min fortid. Jeg tror faktisk, at det reddede mit liv, for jeg var langt ude.

Da jeg blev løsladt i 1999, begyndte jeg at læse til pædagog i Kolding."

Kræft og dødsfald

Få år senere, i 2003, mistede Carsten sin far, som døde af kræft allerede som 57-årig.

Ti år senere døde Carstens mor som kun 61-årig af kræft.

Og nogle år senere fik hans søn Mike i Haderslev også kræft. Han kom dog heldigvis igennem sygdommen, men Carsten begyndte at spekulere på, om det var arveligt, og om han selv stod for tur. En læge forsikrede ham dog om, at det ikke var arveligt.

"Jeg havde også en rigtig god kammerat i Kolding, som døde. Han havde været narkoman, men havde været clean i mange år. Pludselig en dag fandt hans datter ham død i lejligheden. Han var faldet tilbage igen.

Jeg blev selv bange for at falde tilbage og fulgte et NA-kursus. Det svarer til AA for alkoholikere. NA er blot for narkomaner. Det er et kursus, hvor man følger 12-trin, og det var rigtig godt. Jeg blev selv "sponsor" for en anden - dvs. at han kunne ringe til mig 24 timer i døgnet, hvis han pludselig havde brug for hjælp.

Jeg var også med i forskellige væresteder, hvor jeg forsøgte at hjælpe andre ud fra mine egne erfaringer. Jeg var med i "De Frie Fugle" i Kolding og boede også en tid i Aarhus."

Ramt af voldsom stress

"Selvom jeg var pædagog, arbejdede jeg også som chauffør og meget andet, fordi jeg havde det store kørekort.

I 2016 arbejdede jeg med byggeriet af det nye sygehus i Aabenraa. Vi arbejdede i fire-dages uger og havde meget lange arbejdsdage. En dag, da jeg kom hjem, fik jeg et anfald. Hjertet hamrede løs, og jeg havde en voldsom hovedpine. Jeg troede, det var en blodprop eller et hjerteanfald. Jeg ringede desperat efter en ambulance og kom på sygehuset.

Lægen fortalte mig, at det 'bare' var et stressanfald.

Men jeg fik flere af den slags anfald, og jeg blev rigtig bange. Og bange for at blive bange...

Jeg måtte sygemelde mig på grund af angsten."

Hos Nærværket

"En dag i 2020 fortalte en socialrådgiver mig, at de manglede en chauffør i mødestedet Nærværket i Kolding. Måske var det noget for mig.

På den måde kom jeg i kontakt med to gode fyre, Ulrik og Michael, som arbejdede i Nærværket.

Ulrik fortalte mig sin egen historie, og om, hvordan han nu var kristen - ikke på en religiøs måde, men som en relation.

Jeg havde egentlig ondt af ham. Jeg syntes, det var synd for ham, at han troede på noget, der ikke var der. For jeg havde aldrig oplevet kristendommen derhjemme. Jeg havde heller aldrig vidst, hvad kærlighed var. Jeg så aldrig mine forældre give hinanden et knus. Min far var ret voldelig, så både min mor og vi børn fik tæsk. Det var hans måde at reagere på. Det var jo det, han var vokset op med.

Men nu talte jeg meget med Ulrik og Michael - også om tro. Og jeg spurgte Ulrik, hvordan jeg kunne få den samme positive måde at leve på, som de havde. Hvad skal jeg gøre, spurgte jeg.

"Du skal ikke gøre noget. Du skal bare bede til Gud," sagde han og ledte mig i en bøn, hvor jeg vendte mig til Gud.

Jeg var den første, der blev døbt i den nye kirke, som Kirke-i-byen byggede i Kolding."

Bekræftet af tungetale

Carsten gik dog stadig med lidt tvivl i sindet. Han ville være 100 pct. sikker på, at han var på den rette vej.

En dag inviterede et ældre ægtepar i kirken - Ingrid og Hans Christian - ham med til et møde i Midtjylland, hvor han oplevede, at deltagerne talte i tunger.

"På vejen hjem spurgte jeg dem, hvordan jeg kunne få den oplevelse. De fortalte, hvad der stod i Bibelen om det. Jeg googlede det også.

En dag, da jeg kom hjem, lå jeg og sov tre kvarter. Da jeg vågnede sagde jeg nogle mærkelige ord, som jeg ikke forstod, men det føltes rigtigt. Det var, som om Gud gav mig en bekræftelse."

De bedste år i mit liv!

"Det satte mig i brand, og siden har jeg læst meget i Bibelen, som jo er "Herrens ord". Jeg foretrækker King James versionen, fordi den er mest præcis," siger Carsten.

"De sidste to år har været de bedste i mit liv. Jeg opdagede, at mine angstanfald efterhånden forsvandt. Jeg stoppede også med den antidepressive medicin, jeg havde fået. Og det gik fint. Jeg har ikke haft brug for den siden," fortæller Carsten med lettelse.

Han fik et flexjob og har også være frivillig i Nærværket. Nu hjælper han til i Café Morgenstjernen i Christiansfeld nogle dage om ugen.

En morders ven

En personlig beretning fra den ukrainske præst Oleg Schewtschenko om soldaten "Andreij" fortalt til Dansk Balkan Missions projektkoordinator.

Af Oleg Schewtschenko

Første gang, vi mødtes, var, da jeg besøgte hans enhed. Jeg tog en dyb indånding, før jeg trådte ind mellem soldaterne med mit kors, som var fremstillet af træ fra paller. Der var bestemt ikke mange kristne, der havde været her før mig. Jeg var nervøs.

Med støtte fra DBM kan Oleg Schewtschenko uddele nødhjælp på vegne af den lutherske kirke i Ukraine.

Mærkaterne på præstens gamle bil skal forhindre droneangreb.

Dette hemmelige sted nær frontlinjen var ikke min kirke, jeg stod ikke på min sædvanlige prædikestol, hvor jeg følte mig tryg efter mere end 14 års præstetjeneste. Nu var jeg der, hvor de var. Jeg havde omkring 25 til 30 soldater foran mig, nogle havde meldt sig frivilligt til hæren, andre var blevet pågrebet med vold og tvunget til at forsvare deres land efter den russiske invasion i 2022.

Hvad tænkte disse soldater om mig? At jeg gemte mig bag mit kald? At jeg også burde gøre tjeneste i hæren? Jeg skubbede tankerne til side og fokuserede på, hvad jeg var i det øjeblik: en Guds tjener. Men ikke desto mindre valgte jeg hvert ord omhyggeligt under min prædiken.

Til venstre for mig var der nogle telte, til højre et lille køkken lavet af en trailer. Midt imellem var der en slags spisesal, dækket med en grøn presenning, så det ikke var synligt fra luften, men alligevel kunne beskytte soldaterne mod regn og sol.

Andreij stod på sikker afstand og røg. Størstedelen af soldaterne kiggede spørgende og eftertænksomt på mig, mens de skrællede kartofler. Jeg talte med soldaterne, men Andreij afviste mig totalt både med kropssprog og ord. Han afbrød mig ofte og hånede mine ord.

"Din Gud elsker alle? Selv mordere, voldtægtsforbrydere og tyve?" (her hentydede han nok til russiske soldater).

"Ja, Gud elsker, men tro ikke, at han ikke ser det, eller at han bifalder en sådan opførsel," svarede jeg.

"Din Gud er dum! Jeg hader ham og vil aldrig tilgive den slags forfærdelige mennesker," hvæsede han. Her blev vi afbrudt af eksplosioner og skud lige i nærheden.

Jeg kunne ikke bebrejde ham hans bitterhed. Senere fandt jeg ud af, hvor meget vold denne unge mand havde oplevet i de seneste måneder. En dag på vej til arbejde var han blevet samlet op af den ukrainske hær og tvunget ind i hæren. Han blev slæbt væk under eder og forbandelser, og siden da havde han været soldat. Hans bedstemor døde, da en raket ramte hendes hus. Han var på vagt, da det skete, og de nægtede at lade ham deltage i begravelsen. En af hans nære venner var blevet fanget, brutalt slået og tortureret. En kærlig Gud passede simpelthen ikke ind i denne unge mands verdensbillede. Forståeligt nok.

Næste gang, Andreij og jeg mødtes, var fem-seks måneder senere ved begravelsen af en af hans kammerater, der var død på tragisk vis. Soldaterne var vendt tilbage fra tjeneste og var gået til hvile skjult i et beskyttelsesrum dybt nede i jorden. De havde ikke hørt de fjendtlige soldater, der havde sneget sig ind på deres base.

En granat blev kastet ind i deres korridor. En af soldaterne bar en skudsikker vest, og han skyndte sig hen til den lille indgang, hvor han dækkede åbningen med ryggen. Han ofrede sig selv for at give de andre tid til at klæde sig på og forberede sig til forsvar. Hans sidste ord siges at have været: "Min Gud, min Gud, min Gud!"

Omkring 200 mennesker deltog i begravelsen af manden, der havde givet sit eget liv for sine kammerater. Man hørte de knælende soldaters stemmer. Håbløshed og fortvivlelse fyldte luften fra alle sider, mens de prøvede at trøste familien. Men der var ingen trøst. Intet håb. Kun bebrejdelser og anklager: "Gud, hvorfor tog du ham?"

Andreij knælede også ned sammen med de andre overlevende soldater og holdt fast i kistelåget, hvor deres kære ven og soldaterkammerats iturevne sikkerhedsvest lå. Han var tavs, lyttede opmærksomt og løftede af og til sine tårevædede øjne mod himlen.

Selvom jeg kun ser de fleste af disse mennesker én gang i mit liv, var det vigtigt for mig ikke at såre nogen med mine ord. Jeg ville trøste dem, men igen og igen tænkte jeg på, at det også kunne have været mig. Hvis det var min begravelse, hvem ville så komme?

Gud lagde det på mit hjerte at dele et af Jesu sidste ord på korset. Jeg fortalte om de rædsler, Jesus led og udholdt i livet og døden. Jeg forklarede, at korsfæstelsen ikke var et uheld, men derimod hans frivillige beslutning om at redde os fra død, straf og ødelæggelse.

Jeg fortalte, at Jesus blev forladt på korset, for at vi aldrig skal blive forladt. Og at Jesus valgte at stå imellem os og Guds destruktive, men retfærdige dom og konsekvenserne af vores synder og vantro. "Gud så Kristi kærlighed, tog imod hans offer, og det var det, der frelste og stadig frelser i dag."

Familien, gæsterne og soldaterne lærte for første gang, at Gud ikke er en gammel mand med gråt skæg, men en

Olegs kollega, præsten Valera, uddeler nødhjælp. Foto: Oleg Schewtschenko

kriger, der frivilligt beskytter og kæmper – for at redde os mennesker.

Jeg opfordrede folk til omvendelse fra deres synder og til at tage imod en levende tro. "Jesus ønsker at være din sande ven, og han har gjort alt for at kunne bringe dig hjem til sin far."

Efter gudstjenesten kom Andreij hen til mig.

"Siger du, at Jesus også kan være min ven? En ven af en soldat, en morder, en mand, der drikker, forbander og hader?"

"Andreij," svarede jeg og lagde min hånd på hans skulder. "Jesus gjorde alt for at blive din bedste ven. Ja, han kender dig, han elsker dig, og han har magten til at ændre dig."

"Hvad skal jeg gøre, for at jeg, når jeg dør – og det kan ske hver dag i krig – kan kalde Jesus min ven?"

Jeg smilede. "Det er det bedste spørgsmål, du kan stille mig. I dag er det bedste tidspunkt at tænke over det."

Vi fortsatte med at tale i lang tid, han afbrød ikke mere, men nikkede hele tiden, mens tårerne løb ned ad hans kinder. Til sidst bad han for første gang... Og efter at han havde bedt, kunne man se et smil på hans læber.

Efter vores samtale forlod jeg begravelsen og gik hen til min bil. Andreij fulgte efter mig, stoppede mig og spurgte efter mit telefonnummer.

"Pastor Oleg, jeg vil give min mor dit mobilnummer, og når jeg dør, kan du så begrave mig og fortælle alle, at jeg var et forfærdeligt menneske, en synder, men at jeg blev en ven af Gud, fordi Jesus kæmpede for mig på korset?

Vil du være i stand til at fortælle alle, at Gud har tilgivet mig, og at jeg ikke længere lider?"

Selv nu, mens jeg skriver dette, løber tårerne ned ad mine kinder...

Evangeliet om Jesu liv, død og opstandelse vil også hjælpe dig med at overvinde dine personlige kampe, bitterhed, frustrationer og endda had. Gennem Kristus vil du finde styrken til at se på dig selv og din mørke fortid på en ny måde. Du kan også tage imod Kristus og opleve ham som din stærkeste og kæreste ven. Med hans tilgivelse kan du bevæge dig fremad.

"Andreij" er et dæknavn, da En morders ven af Oleg Schewtschenko er baseret på en sand historie.

Der må ikke tages billeder fra fronten, derfor bringes billeder fra den lutherske kirkes hjælpearbejde.
Man kan støtte hjælpearbejdet i Ukraine via DBM's hjemmeside.

USA's nye ambassadør, Mike Huckabee, Franklin Graham, pastor Greg Laurie og Eli Bin, der er leder i Magen David Adom (som svarer til Røde Kors) deltog i afsløringen af den nye ambulance. Foto: Vidar Norberg

Kristne donerer pansret ambulance til Israel

For nylig overrakte Franklin Graham fra Samaritan's Purse ambulance nr 42 til Israel. Pengene var indsamlet som gave fra kirken Harvest Christian Fellowship i Californien og Hawaii, som ledes af pastor Greg Laurie.

Den skinnende, skudsikre ambulance stod udenfor Davids Tårn ikke langt fra indgangen til Jaffa-porten. Der foregik "afsløringen", som blev overværet af blandt andre USAs ambassadørpar, Janet og Mike Huckabee og leder Eli Bin i *Magen David Adom*, som svarer til Røde Kors.

Pastor Greg Laurie hilste forsamlingen med bibelordene fra Salme 122,6 og sagde: "Vi siger i dag, at I er ikke alene. Vi står med jer. Vi beder for jer. Bibelen siger: "Bed om fred for Jerusalem." (Salme 122, 6) "Og vi beder om fred for Jerusalem," sagde Laurie.

Han havde også valgt det skriftsted, som står på bildøren til den nye pansrede ambulance: "For jeg ved, hvilke planer jeg har for jer, siger Herren, planer om fred og ikke om ulykke, planer om fremtid og håb." (Jeremias 29, 11)

Præsten understregede, at kristne bør tale imod antisemitismen. Samtidig udtrykte han sin overbevisning om, at USA er blevet velsignet af Gud, fordi det var det første land i verden, som anerkendte staten Israel.

Af Vidar Norberg

Byen Iznik, hvor den nu 1700-årige nikænske trosbekendelse blev til, ligger smukt ved Iznik-søen omgivet af landbrugsområder. Foto: Wikimedia Commons

Der findes ikke længere kirker i denne "kristne" by

Kristne pilgrimme strømmer til den lille by Iznik i Tyrkiet og bliver budt velkommen som turister. Men for dem, der bor der, er det knap nok muligt at være kristen.

Af Stein Gudvangen; Kjersti McElwee, KPK

Især denne sommer kommer kristne turister i store flokke til Iznik i det nordvestlige Tyrkiet, bedre kendt for mange som byen Nikæa, hvor et meget vigtigt koncil fandt sted i den gamle kirke.

I år fejrer Iznik 1700-årsdagen for koncilet, der blev afholdt der i år 325. Det var her, den trosbekendelse, som de fleste kristne verden over har samlet sig omkring, den nikænske trosbekendelse, blev skabt. Men det betyder ikke, at byens indbyggere frit kan praktisere den tro, der udtrykkes gennem trosbekendelsen.

Ingen kristne

Iznik ligger smukt ved Iznik-søen, lidt over 140 kilometer syd for metropolen Istanbul. Iznik har 44.000 indbyggere, men ingen af dem er kristne – for i praksis er det forbudt.

Pilgrimme kan se ruinerne af de ti meter høje mure, der engang omgav byen, og resterne af en gammel kirkeruin, der ligger under vandet ved søens bred.

De kan også besøge et romersk teater, der engang blev omdannet til en kirke, og på museet kan man se artefakter fra den tid, hvor der boede mange kristne i Iznik.

Tidligere kirke

Der er også en anden gammel bygning der, Hagia Sophia. Den var oprindeligt en kirke, men blev senere omdannet til moské.

Mange kristne turister besøger den gamle bygning Hagia Sophia i Iznik. Det var tidligere en kirke, men nu bruges den som moské. Foto: Wikimedia Commons

"... de ønsker kristne turister, der bidrager med indkomst til landet. Derfor har regeringen investeret kraftigt i reklame og infrastruktur for at lokke kristne fra hele verden til at besøge de syv kirker i Johannes' Åbenbaring og følge i fodsporene på "tyrkeren" Paulus fra Tarsus."

Hagia Sophia blev først en moské efter den osmanniske erobring i det 14. århundrede. Den første kirke på stedet blev bygget i det fjerde århundrede, da Nikæa-koncilet fandt sted. Den blev derefter genopbygget i det sjette århundrede. Men denne bygning kollapsede i et jordskælv i det 11. århundrede, og den bygning, der står der i dag, blev bygget på den første kirkes ruiner omkring 1065.

Fra 1331 til 1935 fungerede bygningen som moské, men i 1935 blev den omdannet til museum. Fra 2011 og fremefter har den igen været brugt som moské, og denne overtagelse er et klart udtryk for manglen på reel religionsfrihed i dagens Tyrkiet.

Ikonen fra Mégalo Metéoron-klosteret i Hellas viser det første økumeniske koncil i Nikæa i 325. Kætteren Arius har fået plads i "skammekrogen" nederst i billedet. Foto: Wikimedia Commons

Få kristne

I Tyrkiet udgør østortodokse, katolske og protestantiske kristne ifølge Christianity Today mindre end en halv procent af befolkningen; og på Open Doors' World Watch List er Tyrkiet rangeret som nr. 45 blandt de værste lande for kristne.

Open Doors mener, at landet har omkring 257.000 kristne, hvilket kun er 0,3 procent af befolkningen.

De påpeger, at den stærke nationalisme i Tyrkiet i dag indebærer, at det er nødvendigt at være muslim for at kunne kalde sig en loyal tyrker.

Dette lægger et enormt pres på tyrkiske kristne og gør det blandt andet meget vanskeligt at skifte religion og forlade islam.

Open Doors skriver, at folk, der konverterer til kristendommen i Tyrkiet, betaler en høj pris. De udsættes for trusler, anholdelser og fængsling, og det rapporteres, at mange mister deres job, bliver arveløse og udstødt fra deres familier. Nogle bliver endda fysisk overfaldet. Vold mod kvinder, herunder mord, er steget massivt under det nuværende politiske regime.

Kristne under pres

Officielt er Tyrkiet et sekulært land med forfatningsmæssig religionsfrihed. Men selvom kristendommen har dybe historiske rødder i landet, bliver de kristne set ned på.

Selvom det ikke er juridisk forbudt at blive kristen, betragtes det som skamfuldt, og de fleste konvertitter oplever et stærkt pres fra deres nærmeste for at få dem til at ændre mening.

Derudover kæmper trosretningerne med juridiske hindringer og bureaukrati, der har til formål at hindre udøvelsen af deres tro.

Nationalister, såsom præsident Recep Tayyip Erdogan, argumenterer for, at tyrkiske kristne ikke er rigtige tyrkere, men skal betragtes som interne fjender. Dette har ført til et forbud mod kristne kirker, skoler, uddannelsesinstitutioner og evangelisering.

Men samtidig ønsker man kristne turister, der kan bidrage med indkomst til landet. Derfor har regeringen investeret kraftigt i reklamer og infrastruktur for at lokke kristne fra hele verden til at besøge de syv kirker i Johannes' Åbenbaring og følge i fodsporene på "tyrkeren" Paulus fra Tarsus. De byder også kristne velkommen til at besøge de steder, hvor de tidlige kirkemøder blev afholdt – såsom i Iznik.

Kim Döhlie er tovholder for Kirken På Gaden og andre gadeevangelister.

Tjekkiske Alice Stehlíčková med lovsang og guitar. Musik, der når de forbipasserendes opmærksomhed.

Kirken På Gaden er "høstarbejdere" fredage i Odense

Kim Döhlie er tovholder på Kirken På Gaden, som fredage er ude med evangeliet i Odense. Det fælleskirkelige initiativ stiller sig til rådighed og henvender sig til forbipasserende. Der bliver spredt frø om Jesus hist og her, sunget lovsange og delt kristent materiale ud.

Tekst og fotos:
Kirstine Vincentz Sørensen

Er du i Odense en fredag eftermiddag og går på den unavngivne plads i centrum mellem Vestergade og Overgade, er der mulighed for at hilse på tovholder for Kirken På Gaden Kim Döhlie og andre gadeevangelister. Det fælleskirkelige initiativ tager fredage opstilling ved Ruinen ved Føtex.

Her er alle velkomne til en snak og gratis kiks, slikkepinde, kaffe, te og kage. Som oftest centrerer snakken sig om emner relateret til Bibelen. Folk kigger forbi og har spørgsmål, nogle vil gerne bedes for, og andre får kristent materiale på forskellige sprog med hjem. Helt gratis, som GRATIS-skiltet på bordet indikerer. Kirken På Gaden er ikke gadesælgere, men gadegivere.

"Det hedder Kirken På Gaden, fordi jeg ud fra Guds Ord ser, at Gud har én kirke, og den kirke er hans folk. Og så ved jeg godt, vi kommer med forskellige etiketter hver især," siger Kim Döhlie.

Med etiketter mener han forskellige kirkeretninger, kirker og forskellig teologi i detaljerne.

"Det, der er vigtigt, når vi er ude på gaderne, er, at vi står der som hans og glemmer alle de andre etiketter, vi har med os. Det er i hvert fald ikke det, der er afgørende for mig. Det afgørende er, at vi er sendt af ham og har et kald fra ham til at gøre det, vi skal gøre," siger Kim Döhlie.

Frugtbar opringning før midnat

Initiativet kom til verden, ved at en mand ved navn Vadim Cool i sommeren 2012 fik på hjerte at ringe rundt til kirkelederne på Fyn, herunder Odense. Det brugte han to dage på og var lige ved at give op. Men en halv time før midnat på dag to ringede han Kim Döhlie op.

"Jeg var gået i seng, fordi jeg skulle møde på arbejde dagen efter som pædagog. Så klokken 23:30 der ringer min telefon," siger Kim Döhlie.

Han kunne straks svare ja til at være med til at starte gadevangelisation op i Odense. De første to år var der evangelisation i sommerhalvåret og senere også forår og efterår.

Siden 2022 har Kirken På Gaden stået i Odense centrum hver fredag eftermiddag, og nogle gange er Kim også på gaden selv.

"Jeg har altid gerne villet ud at vidne om mit vidnesbyrd og Guds Ord," siger Kim Döhlie.

Tulipaner og lovsang

Denne fredag eftermiddag står nogle af gadens "høstarbejdere" ved bordet med kristent materiale og snacks, mens andre går ud på pladsen bevæbnet med traktater. Flere går forbi og afviser høstarbejdernes oplæg til samtale, nogle tager imod en traktat i farten, med andre bliver det til længere samtaler.

Lise Kirkfeldt fra Kirken På Gaden snakkede med en mand, der tror på reinkarnation. Han ville ikke tage imod materiale og mente, Lise Kirkfeldt var forkert på den.

Tjekkiske Alice Stehlícková kigger forbi. Hun har buketter med tulipaner med, en guitar og Guds kærlighedsbrev på dansk og engelsk.

Hun sætter sig i forårssolskinnet med mobilen på et stativ på bordet. På telefonen ser hun akkorder og tekst til lovsange på engelsk, som hun spiller guitar til og synger ud over pladsen. Forbipasserende kigger mod bordet efter lyden af musik og sang, mens de går og cykler.

Kim Döhlie går rundt og deler røde og lilla tulipaner ud på pladsen og Guds kærlighedsbrev ud på engelsk og dansk.

Spejder-disciplin

Da eftermiddagen er ved at gå på hæld, begynder Kim Döhlie at pakke sammen. Tre plastickasser læsses på en lille, rød vogn. Med skriftligt materiale i form af flere traktater på forskellige sprog, Udfordringen-eksemplarer, bibeler og Nye Testamenter.

Sten, der afholder det kristne skriftmateriale fra at blæse væk, puttes i en rød plastikkagedåse til brunkager med kig gennem gennemsigtige hjerter. Den røde velourdug med det sammenklappelige bord foldes, to plasticstole, kopper og snacks gemmes til næste gang.

Kim Döhlie binder et gråt reb om de tre kasser på vognen. Klokken er ved at være 17:30, og han trækker vognen med Kirken På Gadens habengut de ti minutters gang hjem. På næste fredag gentager seancen sig.

"Egentlig kræver det en gammel spejder, som er stædig, trofast og vedholdende," siger Kim Döhlie.

Lise ønsker at gøre Guds kærlighed kendt

Lise Kirkfeldt har været med til Kirken På Gaden i 4-5 år. Hun er med så ofte som muligt. Hun er med i Projekt Åben-Kirke Odense. I 2016 skete der et skifte i hendes liv, så hun begyndte at sætte Gud på førstepladsen.

"Jeg står her mest på grund af, at jeg som ung har oplevet, hvor svært det er at forstå Guds kærlighed. Jeg har været inde og ude af kirker rigtig mange gange og vokset op i en folkekirke og kommet i Missionsforbundet. Men jeg forstod stadigvæk ikke, hvad det var, jeg skulle, fordi jeg har ikke fået den kærlighed selv, og jeg kunne ikke modtage den."

"Jeg synes, at det var lige meget, hvad jeg prøvede, så blev det bare mere og mere sort. Altså, jeg har ikke været ude i stoffer eller noget. Men jeg var ikke glad, og nej, der var ikke noget, der var godt nok. Og så kom jeg på en Bibelcamping med min mor, hun havde inviteret mig, så var der jo gratis mad. Og så sagde jeg: "Ved du hvad? Nu prøver jeg det hele. Nu giver jeg alt, hvad jeg kan." Og fra den dag, der skete der noget. Jeg kunne simpelthen mærke, at det var noget helt andet. Da forstod jeg, at det er jo ikke, hvad vi gør; men det er, hvad Gud gør."

"Det giver mig glæde, bare jeg har en samtale, og jeg kan få øjenkontakt med den, jeg står og snakker med og få vendt deres nej til et ja. Og måske så har jeg vundet en, tænker jeg. Det kan godt være, at de ikke bliver kristne nu her. Men jeg tror på, at der er en vej; så er der banet en vej."

"Det der med at gå på gaden, det er jo lige så meget, fordi hvis man ser et eller andet brandgodt tilbud et eller andet sted, og jeg synes, at det er så godt, så vil jeg også dele det med andre."

"Hvis vi har noget, vi ønsker, at andre også gerne må få, og det koster ikke noget at tro på Jesus. Men jeg tænker bare: Hold da fast, det vil godt nok være rart, hvis der var andre, der ville tage imod det samme tilbud."

Lise Kirkfeldt.

Kim samler på profetiske neg

Kim Döhlie føler et stærkt kald til at evangelisere på gaden og er tovholder på Kirken På Gaden i Odense. Kaldet har fulgt ham siden starten af hans trosliv. Selv sin kone mødte han på gaden til evangelisation.

Af Kirstine Vincentz Sørensen

Kim Döhlie kan kendes på sin sixpencekasket fredag eftermiddage i Odense centrum. Her møder han trofast i tjenesten op for at snakke om Jesus med mennesker. Den fredag delte han også tulipaner ud. Foto: Kirstine Sørensen

Der er GRATIS materiale i Odense til nysgerrige sjæle på flere forskellige sprog, når Kim sammen med Kirken på Gaden deler evangeliet. Foto: Kirstine Sørensen

I året for Berlinmurens fald – 1989 – var Kim Döhlie i januar på en lille uges bibelskole i Brande. En af aftenerne delte han sit vidnesbyrd meget indgående. Derefter fik han profetiske ord af to damer, som har fungeret som drivkraft i hans arbejde med gadeevangelisation.

"Meget kort fortalt så sagde de, at Gud havde givet mig en del af hans vingård, og at jeg skulle gøre et arbejde i hans vingård, og så at jeg skulle komme hjem ligesom i gamle dage, når der var høst. Hvis man kom hjem med favnen fuld af neg, så kunne man ikke bære mere hjem som enkeltperson," siger Kim Döhlie.

De profetiske ord henviser til Bibelens ord om høstarbejdere og at så korn ligesom i lignelsen om sædemanden. Det at komme hjem med favnen fuld af neg symboliserer mennesker, der kom til frelsende tro på Jesus, hvor ens evangelisation plantede frø til det.

Sag i orden med Gud?

Kim lærte en kristen familie i Odense at kende, da han flyttede til byen første gang i 1985. Han voksede op i København i en ikke-kristen familie, og den kristne familie i Odense påvirkede ham i retningen mod Gud.

I påsken 1986 var Kim Döhlie til den kristne musikfestival Opstand i Vejle sammen med en ven. Da der blev kaldt frem, tilbød Kim Döhlie at gå med sin ven op. Efter præsten havde brugt en rum tid på at tale med vennen, vendte han sig mod Kim Döhlie.

"Så siger jeg til ham: "Jamen, jeg har min sag i orden." Og da jeg sagde det, der vidste jeg inderst inde, det var en stor løgn, jeg fyrede af her," siger Kim Döhlie.

Fra den påske begyndte Kim Döhlie at gå til mange gudstjenester i folkekirken. Den 18. januar 1987 var han til endnu en gudstjeneste i folkekirken.

"Men den her gudstjeneste, den blev anderledes. Oppe ved alteret, hvor man modtager nadver, kunne jeg simpelthen ikke holde det tilbage – nu måtte jeg bare give mig helt over til Gud. Og jeg gV mig helt over, og jeg bD en bøn. Jeg vidste ikke, hvordan man skulle gøre sådan noget, så det blev så originalt, som det kunne blive," husker Kim Döhlie.

Ændring i øjnene

Et halvt år efter den skelsættende gudstjeneste fik Kim Döhlie at vide af konen i den kristne familie, han kender fra Odense, at hun kunne se, at der var sket noget efter den gudstjeneste.

Kim Döhlie blev få måneder senere færdig med gartnerskolen i Odense og kom i februar 1987 til Bornholm for at tjene i Civilforsvaret. Der bekendte han for første gang over for sine fire nye værelseskammerater, at han var kristen. En befalingsmand i Civilforsvaret viste sig at være kristen og ungdomspræst i Pinsekirken i Rønne, hvor Kim Döhlie begyndte at komme. Befalingsmanden gættede selv, at Kim Döhlie var kristen ved at se hans øjne første dag. Der så han noget, der ikke var i de andres.

"Og så spærrede jeg jo øjnene op og sagde: "What, kan man nu også se det i øjnene; det, der er sket?" siger Kim Döhlie.

Da han flyttede fra Bornholm igen og begyndte i Apostolsk Kirke i Odense i 1987, var der allerede det første halve år et evangelisationskursus. På kurset skulle man skrive sit vidnesbyrd og lære en masse skriftsteder udenad. Branden for evangelisation blev tændt.

Møjen værd

En ældre dame fra Kim Döhlies kristne netværk ringede til ham i opstartsfasen af Kirken På Gaden, hvor han fungerer som tovholder. Hun var også ivrig efter at dele traktater ud. Hendes hukommelse var ikke, hvad den havde været, og hun blev derfor ved med at gentage det samme skriftsted for Kim Döhlie i telefonsamtalerne: Første Korintherbrev 15,58 i den gamle 1871-oversættelse.

I den oversættelse står der: "Derfor, mine elskede Brødre! vær faste, urokkelige, altid rige i Herrens Gerning; I ved jo, at jeres Møje er ikke forgæves i Herren."

"Det er et af ordene, som ligger bagved, at jeg bliver ved: At den møje, vi også har med i alt det her, er ikke forgæves," siger Kim Döhlie.

Mødte sin kone på gaden

Kims bedste oplevelse på gaden var, da han i 1989 mødte sin kone Mona, mens han evangeliserede på gaden i Odense. Hendes to søstre var netop kommet til tro, og Kim beskriver Mona som dengang værende "plukkeklar" – igen en reference til høstsprog.

"Der giver jeg en avis til to unge damer. Og den ene af dem smider den så fra sig, og så siger jeg til Michael, at jeg vil gå tilbage og hente den, og så kan jeg så se, at Mona, som så er den anden unge dame, hun samler den op. Og ret klart indeni der vidste jeg, der skete noget her," siger Kim Döhlie.

Efter 14 dages tid følte Kim Döhlie tilskyndelse til, at han skulle gå ud for at tjekke postkassen i den menighed, han dengang kom i. Der lå et brev fra Mona, som havde fået adressen via den avis, hun havde samlet op på gaden. Kim svarede Mona, og hun kom til et søndagsmøde i kirken og så et onsdagsmøde, hvor hun kom til tro på Jesus. 12. december 1992 blev de gift. De har sønnen Jonathan sammen.

Stædig udholdenhed

Kim Döhlie betegner sig som stædig af natur, og han har tænkt sig at blive ved med at dele traktater ud så længe som muligt. Med sin karakteristiske sixpencekasket tropper han op fredag efter fredag i Odense centrum.

"Har jeg sat mig noget for, så vil jeg også gerne gennemføre det," siger han og uddyber:

"Jeg har sat mig for, at Guds Ord skal ud til mennesker. I de år, vi har været på gaden, har vi delt rigtig mange bibler ud. Både Ny Testamente og hele bibler. Og det er for mig noget af det bedste, jeg kan give til mennesker. Fordi Guds Ord har forvandlet mit eget liv; derfor ved jeg, det kan også forvandle andres liv," siger Kim Döhlie.

"Det er et af ordene, som ligger bagved, at jeg bliver ved: At den møje vi også har med i alt det her er ikke forgæves."

Det åndelige gøremål med evangelisation foregår ikke uden kamp:

"Jeg kan også opleve i løbet af ugen, at nogle gange vil Den Onde gerne lave en hvirvelvind, så man næsten er helt flad, når man kommer til fredagen, men alligevel så vælger jeg at sige: Det skal jeg," siger Kim Döhlie.

Og så er vi tilbage ved ordene om neg i Brande i 1989, der driver ham ud på evangelisationsmarken:

"Jeg tror fuldt og fast på, jeg skal komme hjem med favnen fuldt med neg," siger Kim Döhlie.

Lad dig inspirere af Reinhard Bonnkes historie

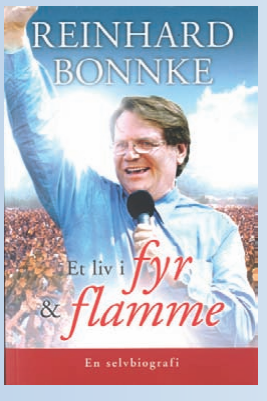

Reinhard Bonnke tager os med helt til sin barndom som flygtningbarn, som familiens sorte får, som den uønskede balademager og med en far, som ikke troede han ville blive til noget.

Vi følger de første fremstød i Tyskland. Tiden som missionær i Sydafrika, hvor han kom i konflikt med apartheid-tilhængere. Og fra de første vovede kampagner - miraklerne, der begyndte at ske - til en omfattende tjeneste. Reinhard beholdt til sin død i december 2019 sin ydmyge indstilling og sin totale afhængighed af Gud. Vi forstår, at det i virkeligheden er hemmeligheden bag hans store succes som prædikant.

Obs! Bogen er på letlæst norsk. 592 sider. 299,00

Bestil på Hosianna.dk eller tlf. 7456 2202

Fine øjebliks-billeder fra Hvide Sande-præst

Af Kristian Kristiansen

Der er digtere og forfattere, man som anmelder med tiden opnår en art fortrolighedsforhold til. Man bliver aldrig helt færdig med dem; de er der hele tiden; lige pludselig vil de os et eller andet - og altid væsentligt; tonen er måske lidt konverserende, men det skal på ingen måde lægges dem til last. Den er nemlig aldrig anmassende.

På svensk grund vil jeg gerne fremhæve Tomas Sjödin; herhjemme må det bl.a. blive Thomas Kristensen, tidligere sognepræst i Hvide Sande, ravkants-Danmark citeres han for at kalde det. Hans nyeste bog folder sig insisterende, men venligt ud for læseren. En art kristen klyngebombe, hvis det ellers var muligt at få dét cementeret som et positivt begreb.

Tomas Kristensen skriver - både i denne bog og tidligere - om dé kostbare øjeblikke, der bringer glædesbudskabet frem til alle. Det er julen, der står i centrum her - en årlig begivenhed, der rækker ud over det rent kalendermæssige. I 14 små stykker viderebringer Kristensen beretningen om lyset, der kommer til menneskene. Med Jesus-barnets ankomst til verden bliver alting med ét muligt, og mørket fortrænges. Solen rykker nogle lysår nærmere.

Det gør den muligvis også for manden, der går sine vanemæssige ture.

Med ét forsvinder manden af syne; kirken gør sin tilstedeværelse klar; måske har manden søgt ly her; Guds rummelige hus skjuler hans videre færd. - Også bogens forfatter går ture; i den tidlige morgenstund er han på jagt efter rav, i sig selv et øjebliksbillede, indkapslet af en klat harpiks. Ravet og kirken hører til blandt de allermest kostbare lokale perler på egnen.

Vi hører om evighedens stjerneskær; om kærligheden, der tætner, hvor revner og sprækker gør det nødvendigt; om døre i hans liv, de åbne og de lukkede. Om udvé og hjemlængsel; om varme hænder og hjerter til kolde fødder.

Her er meget at tænke over; det er en hel lille mental guldgrube, som man tit vil vende tilbage til; det er som sådan ikke en julebog, snarere en året-rundt-bog. Man kan kun være glad for den.

Thomas Kristensen: "Kostbare øjeblikke."
148 sider. 150 kr. ProRex Forlag 2025

Ny bog til hjælp mod social overtænkning

Præst og coach i Åbenkirke Herning Daniel Malan har skrevet en bog til hjælp for unge, der ønsker at slippe fri af overtænkning og frygten for, hvad andre mennesker tænker om dem. Bogen med titlen 'Glem hvad de andre tænker' tager udgangspunkt i forfatterens egen historie.

"I slutningen af 2021 stod jeg i en livskrise, der slog mig delvist ud af kurs og udfordrede min identitet og mit syn på mig selv – særligt i relation til social angst og overtænkning. Denne bog er både fortællingen om den rejse og en konkret guide til at overvinde tankemønstre, der binder," fortæller Daniel Malan.

Med fem enkle og virkningsfulde principper viser Daniel, hvordan man kan smide facaden, overvinde social overtænkning og lære at være sig selv.

Daniel Malan, præst og coach i Åbenkirke, Herning

Daniel er uddannet teolog (BA) og har tidligere arbejdet som høj- og efterskolelærer. Han har således mange års erfaring med arbejdet blandt unge og har holdt foredrag over hele landet.

"Bogen er kulminationen – og samtidig starten – på en masse drømme og visioner, jeg har gået med. Den er et resultat af erfaringer, medvandring og en masse research. Den er en praktisk guide til dig, der har oplevet overtænkning og frygt for, hvad andre tænker om dig. Bogen er dedikeret til dig, der kender følelsen af at være slået tilbage i livet, fanget i sit eget hoved og viklet ind i overtænkning, som på mange måder kan siges at være os alle sammen. Jeg håber ydmygt, at dette kan være en reel hjælp til mange derude," lyder det fra forfatteren.

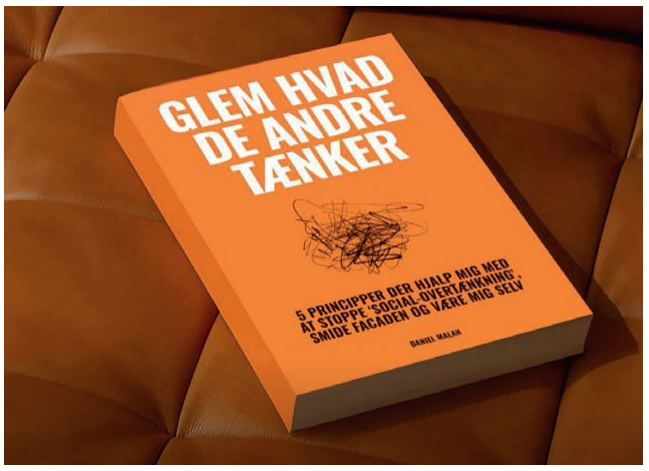

'Glem hvad de andre tænker' udkommer 21. juni og koster 175 kr.

Bogen er relevant ikke kun for unge, men også for forældre, ledere og præster, som ønsker at forstå de indre kampe, unge kæmper, samt for alle andre, der ønsker at leve et liv, hvor andres meninger ikke styrer ens valg.

Sideløbende med bogudgivelsen er Daniel i gang med at opbygge fællesskabet "Skool Community", som er et online og fysisk fællesskab, hvor unge får adgang til undervisning, coaching og ressourcer, der hjælper dem med at vokse i mod, selvværd og tro.

Udgivelsen af bogen markeres med en lille releasefest lørdag den 21. juni. Det foregår i Åbenkirkes lokaler på Silkeborgvej i Herning. Der er begrænsede antal pladser. Interesserede kan se mere på www.danielmalan.dk/bog-venteliste samt på forfatterens facebookside.

Lisbeth Th.

Studiebog om Martin A. Hansens forhold til kristendommen er en gave til litteraturelskere

Anmeldt af Kirsten Krog

Forlaget Eksistensen har med udgivelsen af Ole Juuls bog "Martin A. Hansen og kristendommen" skænket en lille gave til litteraturelskere. Den er oplagt til brug som studiebog i en litteraturkreds, hvor man arbejder med forholdet mellem tro og litteratur.

Bogen indeholder gennemgang af i alt ti af Martin A. Hansens noveller. Seks af dem – "Agerhønen", "Høstgildet", "Ventesalen", "Offer", "Martsnat" og "Fuglene" er fra novellesamlingen "Agerhønen". Én er fra novellesamlingen "Tornebusken", nemlig novellen "Paaskeklokker" og tre – "Daniel", "Den retfærdige" og "Aasynet" – er fra novellesamlingen "Konkylien".

De ti noveller gennemgås enkeltvis. Forfatteren drager dog paralleller imellem dem. Hvert kapitel, som gennemgår en novelle, har først et kort referat af novellen, hvorefter han gennemgår, hvad han har kaldt "Evangeliets nedslag". Endelig er der spørgsmål til novellen til brug for læsekredse.

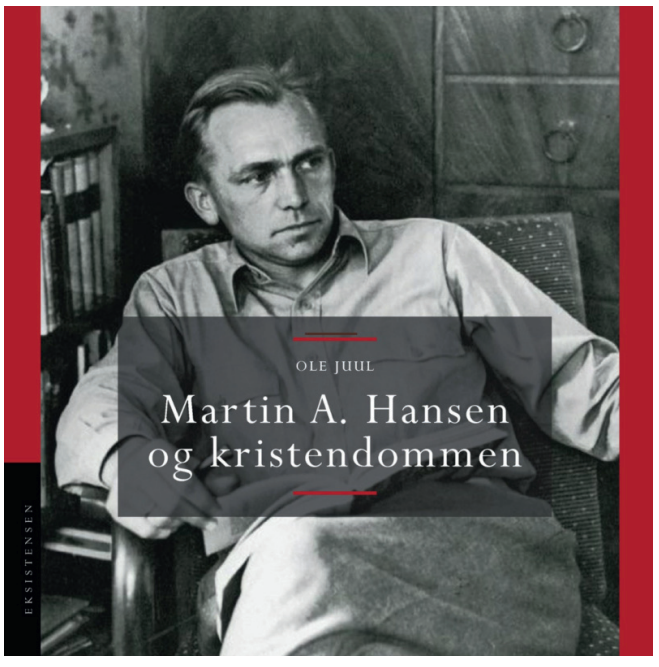

Inden disse gennemgange får man en kort indføring i, hvem Martin A. Hansen var, og hvad troen betød for ham. Her får vi bl.a. at vide, at han voksede op i et indremissionsk hjem, og at hans kristentro var stærk inspireret af Jakob Knudsen, Søren Kierkegaard og F.M. Dostojevskij. I løbet af gennemgangen af novellerne bliver læseren klogere og klogere på, hvordan denne kristendomsforståelse kommer til udtryk i hans forfatterskab.

Et eksempel på Ole Juuls tolkning af kristendommen i Martin A. Hansens noveller er hans gennemgang af "Agerhønen", fortællingen om den fattige og sultne familie, der mættes af en lille agerhøne. At den – trods det, at den ikke har et eksplicit kristent tema – handler om nadveren og bespisningsunderet er en gængs tolkning, som forfatteren også har med. Derudover læser han imidlertid også noget af Martin A. Hansens forhold til kirken ind i novellen. Mod slutningen af "Agerhønen" skriver Martin A. Hansen: "Det var ikke til at forstaa, at en død Fugl kunde være saa brændende varm under sine slappe Vinger". Dette tolker Ole Juul på følgende måde: "Kirken, institutionen, den borgerlige forordning er slaphed i forhold til evangeliets brændende kraft. En kraft, som må frigøres for at forløse." Og han fortsætter sin tolkning ud fra fortsættelsen i novellen: "Et ufatteligt lille, fast Hjerte kom frem, og det var i sit indre, Fuglen havde de lysende Farver," med ordene: "Hjertet er evangeliet, og den lyse farve er evangeliets fortrøstningsfulde farve. Nu endelig frigjort og til syne" (s. 24).

"Martin A. Hansen og kristendommen" er et fint redskab til alle litteraturkredse, der gerne vil dykke ned i Martin A. Hansens forfatterskab og kan måske inspirere kristne til at starte læsekredse, der arbejder med kristen skønlitteratur.

Ole Juul: Martin A. Hansen og kristendommen
100 sider. 149,95 kr.
Forlaget Eksistensen

Brug din tid på noget godt

Pr. stk. 199,-

Ind i det profetiske

– En bog om hvordan du lærer at høre Guds stemme og vokser i at håndtere det på en sund måde i dit liv og overfor dem, du betjener med det profetiske. Af Michael Bobjerg. 200 sider. 199 kr.

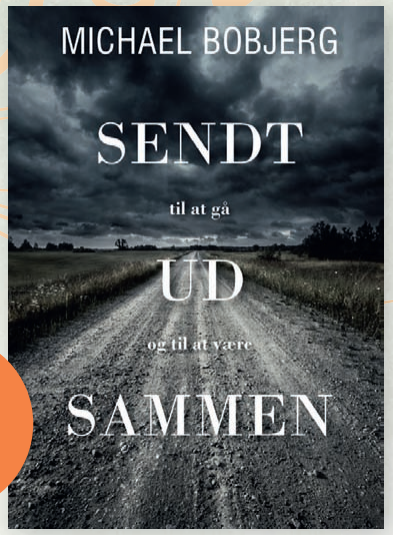

Sendt ud sammen

– Michael Bobjerg fortæller i denne bog om sin vandring fra en længsel blandet med frygt og tilbageholdenhed til en overbevisning om, at han og alle andre kristne er vigtige og brugbare i Guds plan for at bringe høsten i hus. 205 sider. 199 kr.

349,95

Kæreste Dietrich

Den tyske præst og teolog Dietrich Bonhoeffer er kendt for sin modstand mod Nazi-regimet og for sin loyalitet over for Gud frem for staten. Men kun få er klar over, at de sidste år af hans liv også rummede en helt særlig kærlighedshistorie.

Maria von Wedemeyer kender til krigens barske realiteter. Hendes elskede far og bror er begge blevet dræbt på slagmarken. Det sidste, denne livlige unge kvinde har brug for, er at forelske sig i en mand, der er under konstant overvågning af Gestapo...

Spændende roman baseret på research, breve, Bonhoeffers bøger og interviews

Gode aktiviteter for de mindste – Find og vend!

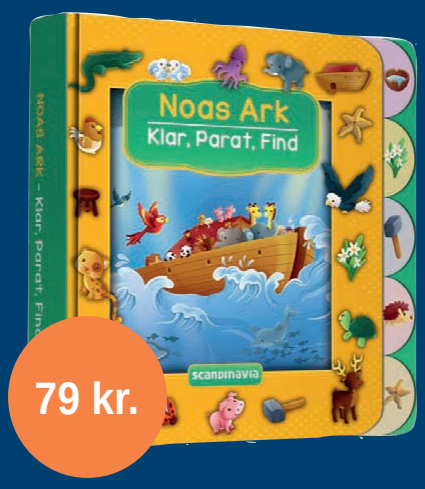

79 kr.

En børnebog, som minder lidt om konceptet "Find Holger" - blot i en udgave for de mindre børn.
Gør klar til at følge med i Noas opgave med at bygge en ark og fylde den med masser af dyr. Undervejs har han brug for hjælp til at finde fx hammeren, hønen og pindsvinet...
Klar, Parat, Find-bøgerne findes i mange vairanter.

Bibel Memo – Vendespil

Find to ens billeder blandt de 15 billedpar med bibelske motiver.

At spille vendespil forbedrer koncentrationsevnen, fokus, opmærksomhed på detaljer, korttidshukommelsen og meget mere. Når en spiller genkender begivenheden, som billedet på et kort henviser til, bliver det nemmere at huske det kort, fordi det har en historie bag sig. Fra 3 år. 99 kr.

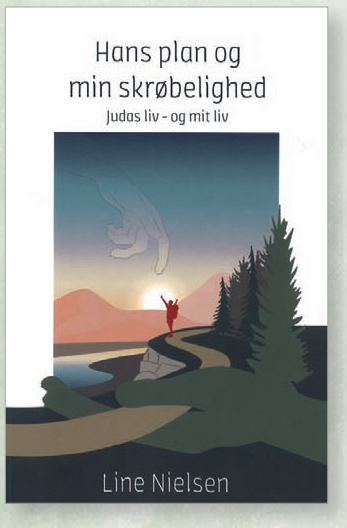

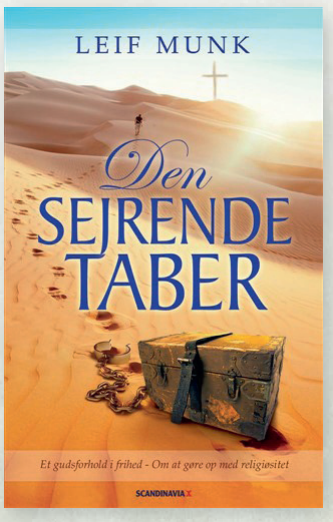

Pr. stk. 199,-

Hans plan og min skrøbelighed

– Dette er historien om, hvordan Gud har planer, der er langt større end vores omstændigheder. Af Line Nielsen. 98 sider. 98 kr.

Sandheden sætter dig fri

– Alt rodet begyndte med, at menneskene lyttede til slangens løgn om Gud i stedet for at lytte til Gud. Hvis vi giver Jesus plads til at åbenbare sig selv for os, og vi tager imod ham – så sættes vi fri.
Af Line Nielsen. 274 sider. 228 kr.

Ud i ørkenen – og ind i nåde og liv i overflod

DEN SEJRENDE TABER: Bog af Leif Rasmussen om en tro og et gudsforhold, som er fuldstændig modsat al anden religion. Den viser, at kristendommen ikke handler om regler og krav, men om relationer.

FARET VILD I ØRKENEN: Er du utilfreds med dit kristenliv? Er du plaget af nederlag, modstand og synd, du ikke kan overvinde? Hvis svaret er JA, er der gode nyheder at finde i denne bog. Der findes en vej ud.

SE MERE OG BESTIL I UDFORDRINGENS WEBSHOP - HOSIANNA.DK / 7456 2202

Thomas Reinholdt Rasmussens interesse for P. C. Kierkegaard startede for omkring 30 år siden, da han studerede på teologisk fakultet på Københavns Universitet. Han har især fundet inspiration i P.C. Kierkegaards tanker om kirkes fællesskab og Guds nåde.
Foto: Lars Holm

En næsten ukendt Kierkegaard sætter retningen for folkekirken i Aalborg Stift

Et af Aalborg-biskop Thomas Reinholdt Rasmussens store forbilleder hedder Kierkegaard - og Peter Christian til fornavn. Den berømte filosofs bror var en stor tænker og samvittighedsfuld biskop, der formulerede en vision for folkekirken, som stadig er gyldig, mener biskoppen.

Af Malene Fenger-Grøndahl

Når biskop over Aalborg Stift, Thomas Reinholdt Rasmussen, om morgenen træder ind på sit kontor, ser han et maleri, der hænger på en af væggene. Maleriet er et portræt af en af Aalborgs tidligere biskopper, P.C. Kierkegaard, der blev udnævnt til biskop i december 1856 og bestred embedet frem til 1875, hvor han selv besluttede at træde tilbage. P.C. Kierkegaard var nummer 46 i rækken af biskopper over Aalborg Stift, Thomas Reinholdt Rasmussen er nummer 59. Og der er sikkert mange af de øvrige biskopper i rækken, hvis navne er mindst lige så velkendte for folkekirkens medlemmer som P.C. Kierkegaard. Men for Thomas Reinholdt Rasmussen står P.C. Kierkegaard som et stort forbillede og en daglig inspirationskilde, og det er derfor, han har ladet et portræt af det officielle bisperportræt, der hænger i Aalborgs Domkirke, Budolfi Kirke, hænge op på sit kontor.

"P.C. Kierkegaard var ikke blot en uhyre flittig og samvittighedsfuld biskop. Han var også en dyb teolog og tænker, og så havde han en klar vision for, hvad folkekirken er og skal være. Faktisk har han formuleret folkekirkens formål så flot og præcist, jeg ville ønske, at det var mig, der havde fundet på det," siger Thomas Reinholdt Rasmussen, der har været biskop i Aalborg siden december 2021 og inden da var provst i Hjørring Provsti.

Citatet, som han ville ønske, at han selv var ophavsmand til, lyder således: "Saa skal der hele Landet igjennem, hos os fra Skagen og til den sydlige Spidse af Bornholm, ikke kunne fødes eller opvoxe noget Menneske, uden at han føler sig omgivet af et Tilbud - ikke en Tvang, men et Tilbud - af christen Tro og Trøst."

Og Thomas Reinholdt Rasmussen har besluttet, at det skal være visionen og pejlemærket for folkekirken i Aalborg Stift.

"P.C. Kierkegaard udtalte disse kloge ord i 1867, mens han i en kort periode var kultusminister i regeringen og samtidig biskop her i Aalborg. Som kultusminister var han ansvarlig for skole og kirke, og ordene faldt, da han stod på Folketingets talerstol," fortæller den nuværende biskop i Aalborg.

Ingen skal efterlades

Citatet udtrykker ifølge ham essensen af, hvad det vil sige at være folkekirken: "Vi skal som folkekirke være der, hvor folket er, og det vil sige, at vi skal være alle steder. Ingen skal efterlades. P.C. Kierkegaard kom med udtalelsen på baggrund af krigen i 1864, hvor landet standede i våde, og pengene var små. Når han kunne sige sådan med de begrænsede økonomiske midler, landet og kirken havde dengang, må vi kunne sige det samme i dag," siger han.

Han tilføjer, at det ikke betyder, at der skal være kirkelig tilstedeværelse på samme måde alle steder, eller at det helt er udelukket at nedlægge kirker eller lave om på strukturen. Men besparelser og omstruktureringer må ikke betyde, at folkekirken efterlader nogen mennesker uden reel adgang til den trøst og tro, som kirken kan tilbyde, mener han.

"Vi har lavet en projektansættelse her i stiftet, hvis formål er et udforske, hvordan strukturen i Aalborg Stift - økonomisk og demografisk - kan se ud i fremtiden. Og den overordnede paragraf for arbejdet er citatet af P.C. Kierkegaard," siger han.

Man kunne tro, at Thomas Reinholdt Rasmussen lærte P.C. Kierkegaard at kende, da han blev biskop over Aalborg Stift og gik i gang med at lære sine forgængere at kende. Men hans kendskab til P.C. Kierkegaard går omkring 30 år tilbage. Dengang var han studerende på teologisk fakultet på Københavns Universitet og havde i mange år været optaget af P.C. Kierkegaards langt mere berømte bror, filosoffen og teologen Søren Kierkegaard.

"Jeg begyndte at læse Søren Kierkegaard, da jeg var 14-15 år, og op gennem teenageårene var han meget vigtig for mig. Det er nok meget almindeligt, at Kierkegaards radikale tænkning med fokus på fordringen om at vælge sig selv og at træde i karakter appellerer til unge mennesker. For mig blev det tilmed den vigtigste årsag til, at jeg begyndte at læse teologi, og at jeg valgte at studere i København, hvor der på det tidspunkt var vældig meget fokus på Kierkegaard - med oprettelse af et særligt Kierkegaardcenter m.m.," siger han.

Et halvt speciale og et godt råd

Thomas Reinholdt Rasmussen fortsatte med at læse Kierkegaard og besluttede at skrive speciale om ham. Han fik også skrevet omkring et halvt speciale om Kierkegaards kristologi, men endte med i stedet at skrive et speciale i kirkehistorie om reformatorisk teologi. I mellemtiden var der nemlig sket noget med hans syn på Søren Kierkegaard.

"Jeg blev opmærksom på, at Søren Kierkegaard ikke var så optaget af det fælles og af kirken som fællesskab. For ham var det at gå i kirke et spørgsmål om at møde Gud alene. Og jeg tror, at vi er mange, der gennem livet erfarer, at nok kan vi gøre os umage med at træde i karakter, men vi ender ofte med i stedet at blive en karikatur. Og så har vi brug for tilsigelsen af vores synders tilgivelse. For nåden. Og selvom Søren Kierkegaard har den med, er det ikke der, han umiddelbart lægger hovedvægten," siger Thomas Reinholdt Rasmussen.

På studiet havde han jævnligt samtaler med professor Leif Grane, og under en af disse samtaler opfordrede professoren Thomas Reinholdt Rasmussen til at kigge nærmere på Søren Kierkegaards storebror, Peter Christian Kierkegaard, oftest bare kaldet P.C. Kierkegaard.

"Han syntes, at Søren Kierkegaard var for studentikos og mente, at jeg kunne hente noget bedre og dybere hos Peter Christian Kierkegaard, og det vil jeg give ham ret i," siger biskoppen.

Han begyndte at undersøge, hvad der var skrevet af og om P.C. Kierkegaard og fandt hurtigt ud af, at P.C. Kierkegaard slet ikke var så velskrivende som sin bror, og at der ikke var skrevet ret mange artikler eller bøger om ham.

"På skrift er han utroligt knirkende, modsat sin bror, som jeg stadig læser alene for at nyde hans fantastiske måde at bruge sproget på skriftligt. Men P.C. Kierkegaard var ifølge folk, der hørte ham prædike og forelæse, en stor retorisk begavelse mundtligt. Under nogle studieår i Tyskland, hvor han opnår en doktorgrad i filosofi på en afhandling om begrebet løgn, bliver han kendt som "Der Disputierteufel aus dem Norden", fordi han var uovertruffen i en diskussion. Også som prædikant var han meget dygtig og blev meget populær som biskop i Aalborg," fortæller Thomas Reinholdt Rasmussen.

Vægelsind og modstand mod tvangsdåb

Søren og P.C. Kierkegaard var på mange måder utroligt forskellige, og det medførte et årelangt uvenskab mellem dem. Mens Søren Kierkegaard var meget kritisk overfor kirken og var fokuseret på den enkeltes evne til at træde i karakter og træffe valg, var P.C. Kierkegaard optaget af

kirkens fællesskab og af Guds nåde, der går forud for alt andet, og han var desuden næsten altid tvivlende og havde svært ved at tage beslutninger.

"P.C. Kierkegaards eneste søn, der blev ateist og fik en trist skæbne som forhutlet i Aalborg, er citeret for følgende udsagn om de to brødre og sig selv: "Søren er Enten-Eller, P.C. er Både-Og, og jeg er Hverken-Eller." Jeg ved ikke, om citatet er korrekt, men det rammer ganske godt," siger Thomas Reinholdt Rasmussen.

P.C. Kierkegaards vægelsind og tvivl kom til udtryk, da han som ung havde fået et embede som sognepræst i Nordjylland, men i sidste øjeblik valgte at trække sig, fordi han var i tvivl, om han kunne bestride stillingen, og om han ved at sige ja til den ville udelukke sig fra andre og måske bedre muligheder. Til gengæld var han - da han siden blev sognepræst på Sorø-egnen - meget klar i mælet, når det kom til spørgsmålet om dåb af baptisters børn. På det tidspunkt - tidligt i 1840'erne - var der ikke religionsfrihed, og baptisternes dåbspraksis - hvor man brugte voksen- og ikke barnedåb - var ulovlig. Derfor blev folkekirkens præster pålagt at tvangsdøbe baptisternes børn. Men det nægtede P.C. Kierkegaard.

"Der kan man sige, at han trådte i karakter, og i hans udsagn fra Folketingets talerstol lægger han jo netop vægt på friheden. Kirken skal være der som et tilbud for alle, men aldrig som tvang. Det er den kombination i hans kirkesyn, jeg er så begejstret for," siger Thomas Reinholdt Rasmussen.

Skyld og nåde

Da P.C. Kierkegaard blev biskop i Aalborg Stift, var religionsfriheden indført med Grundloven af 1849, og han stod derfor ikke længere i et dilemma omkring tvangsdåb. Men han gjorde en stor indsats for at modvirke en fortsat spredning af baptistkirken - alene ved at tage rundt i hele stiftet og prædike og tale med folk - lav som høj, ung som gammel.

"Han gjorde en forbilledlig indsats. Dengang var der ingen hovedveje i denne del af landet, og han måtte ofte sejle for derefter at rejse ad små veje ind i landet. Han forstod betydningen af at komme ud i hele sit stift, og det prøver jeg også at lade mig inspirere af," siger Thomas Reinholdt Rasmussen.

P.C. Kierkegaard var biskop i næsten 20 år og havde stor betydning for kirkens udvikling. Men han tvivlede selv på sit værd og sin indsats, og hans psykiske konstitution blev så plagsom for ham, at han i 1875 konkluderede, at han ikke var værdig til at beklæde bispeembedet. Herefter sendte han sin bispekjole, sine ordner og sine medaljer tilbage til kongen, der havde udnævnt ham. Han havde herefter intet embede og ingen indtægt, og med en kone, der var sengeliggende meget af deres ægteskab - formodentlig på grund af eftervirkninger af en fødselsdepression - var det en svær situation. Nogle folk i Aalborg, der havde stor veneration og respekt for den tidligere biskop, skillingede sammen til et hus, som han kunne flytte ind i, og her boede han til sin død i 1888.

"Han var martret af selvbebrejdelser og skyldfølelse og skrev breve til folk om småting, der lå årtier tilbage, og som han bad om tilgivelse for. Der var tale om et psykisk sammenbrud og en tung skæbne," siger Thomas Reinholdt Rasmussen.

Man kunne tro, at hans selvbebrejdelser og skyldfølelse afspejlede, at han havde mistet troen på en nådig Gud. Men det var næppe tilfældet, vurderer biskoppen.

Hans gravsten på Almen Kirkegård i Aalborg har indskriften "Du betalte syndens sold" - en linje fra salmen "Hil dig, Frelser og Forsoner". Og under står sætningen: "Gud er større end vort hjerte", som netop i den forbindelse er en rammende sætning.

"Det er et fantastisk gravsted, som jeg ofte går forbi, når jeg spadserer en tur. Så går jeg op og hilser på P.C. og bliver mindet om hans liv og gerning - og hans kirkesyn, som han delte med Grundtvig," siger Thomas Reinholdt Rasmussen.

P.C. Kierkegaards gravsten

Støttede Grundtvig

At P.C. Kierkegaard tilsluttede sig Grundtvig og tidligt blev en af dennes faste støtter, skyldtes ifølge Thomas Reinholdt Rasmussen, at han ligesom Grundtvig anså kirkens fundament for at være ikke skriften alene, men den lyslevende Kristus, som møder os i sakramenterne. Han tilslutter sig Grundtvig af trosmæssige årsager - og betaler en pris for det," siger han.

Mange af Grundtvigs tilhængere blev nemlig ekskluderet fra universitetet, hvor de - trods fremragende kvalifikationer - ikke fik lærestillinger. Det gjaldt også P.C. Kierkegaard, der efter årene i Tyskland underviste på Københavns Universitet og også erhvervede en licentiatgrad derfra. Men han fik ingen fast stilling, efter at han offentligt havde udtalt sin støtte til Grundtvig.

En anden offentlig udmelding, der fik konsekvenser for ham, var hans taler ved Roskilde præstekonvent. Her karakteriserede han på et tidspunkt sin bror som "ekstatiker" - noget Søren Kierkegaard blev så stødt over, at han afbrød kontakten med broren.

I sidste ende blev det dog P.C. Kierkegaard, der talte ved Søren Kierkegaards begravelse i 1855, og det viste sig omkring ti år senere - da nogle papirer blev gennemgået grundigt - at Søren Kierkegaard havde besluttet, at storebroren skulle tage sig af hans papirer og skrifter.

"Måske var han klar over, at den eneste, der var indsigtsfuld nok til at forstå hans skrifter og sætte tilsvarende pris på dem, var hans storebror - deres store uenigheder og forskel i personlighed til trods," siger Thomas Reinholdt Rasmussen.

Han vil ikke underkende Søren Kierkegaards betydning og kvaliteter, men personligt har han fundet mest inspiration hos P.C. Kierkegaard - ikke mindst i sit embede som biskop. Han håber, at P.C. Kierkegaard fremover vil blive skænket mere interesse af forskere, og at hans måde at tænke kirke på vil blive stående som et pejlemærke i fremtidens folkekirke.

"Mens Søren Kierkegaard er optaget af fordringen til at elske, er det hos P.C. Kierkegaard det, at du allerede er elsket, der står først. Det betyder, at der hos ham også altid er en modtagende position, og det gør ham utroligt spændende," siger Thomas Reinholdt Rasmussen.

Nuværende Aalborg-biskop Thomas Reinholdt Rasmussen på sit kontor foran et portræt af Peter Christian Kierkegaard, der var biskop over Aalborg Stift i årene 1857-1875.

P.C. Kierkegaard

Født 6. juli 1805 i Hillerød, død 24. februar 1888 i Aalborg.

Dansk teolog og biskop over Aalborg Stift 1856-1875. Var storebror til Søren Kierkegaard.

Blev cand.theol. fra Københavns Universitet i 1822 og var 1828-1830 i Tyskland, Holland og Frankrig, især i Berlin.

Opnåede en doktorgrad i filosofi ved universitetet i Göttingen og i 1836 en doktorgrad i teologi ved Københavns Universitet.

Fra 1843 sognepræst i Pedersborg og Kindertofte ved Sorø.

I 1856 udnævnt til biskop over Aalborg Stift. Nedlagde sit embede i 1875.

Blev valgt til Landstinget i 1849 og var kultusminister 1867-1868.

Døde i Aalborg i 1888 og blev begravet på Almen Kirkegård i Aalborg.

Efterlod sig flere afhandlinger, artikler, taler og salmer.

Program

Torsdag 4. september: Åbningsmøde kl. 19:00

Fredag og lørdag 5. og 6. september:

Session 1: 08:30-10:30

Session 2:11:00-13:00

Frokostpause

Session 3:14:00-16:00

Middag

Session 4:19:00

Lars Enarson taler bl.a. på bønnekonferencen.

Yderligere info på: www.norden714.fo/en

Konferencen holdes i kirken Lívdin i Hoyvík, Færøerne og foregår på svensk og engelsk
www.livdin.fo

Møder & Arrangementer

Kom og hør
Kurt Christensen taler
OBS. Gudstjenesten starter kl. 10.00
- Søndag 22. Juni 2025 Kl. 10:00
- SOZO Gospel Kor synger

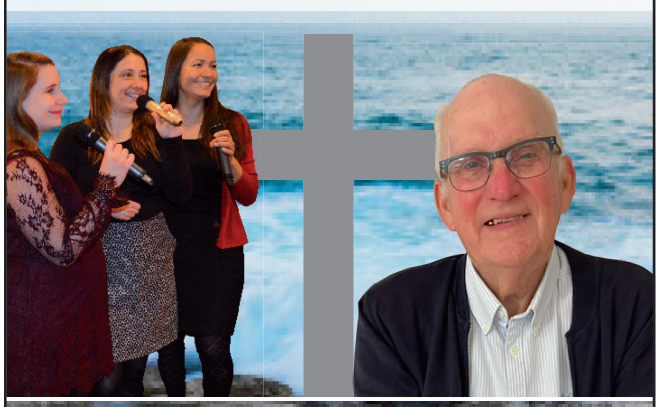

www.Nyt-Haab.dk
Tlf. 71 95 79 17
Damhus Boulevard 28
2610 Rødovre
PINSEKIRKEN
NYT HÅB
Lovsang og bedemøde hver Onsdag kl 18:30
Alle er velkommen!

Udlejning

Lejlighed udlejes

Har du lyst til at bo på landet tæt på Grindsted og Billund? 2 vær. og 5 vær. ledig. "Dueslaget" er en gård med 8 lejligheder og gode fællesarealer.
Kontakt 71792225 Gitte Johansen

Søger du lejlighed i Vejle?

– eller kender du en familie / enlig, der søger hyggelig lejlighed?

Vi er 4 brødre, der har en lille ejendom på Vesterbrogade i Vejle – Vesterbrogade 58.

7 lejligheder, alle beboet af dejlige lejere, så her er mulighed for at få del i et godt naboskab!! Nu bliver en lejlighed ledig – en stueplanslejlighed i baghuset.

Derfor vil vi også gerne finde ny lejer, der kan passe godt ind i fællesskabet – og er en rolig, stabil lejer.

Lidt om bolig og miljø:

- Størrelse: 105 m2 (nyrenoveret køkken, stor stue, soveværelse, gennemgangsværelse, badeværelse, entre/fordelingsgang)
- Husleje: kr. 7350/mdr. + aconto varme kr. 900/mdr.
- 3 mdr. husleje i depositum + 1 mdr. forudbetalt husleje
- Parkeringsplads i gården
- Hyggelig gårdhave, gæstehus, værksted mv.
- Gode naboer!
- ...og ingen husdyr!

Lejligheden forventes klar til udlejning igen fra 01.09.25.
Er du interesseret – eller kender du en?

Kontakt: Allan Kjeldsen – tlf.: 22151591 (bedst mel. 18-20), mail: allankjeldsen@outlook.dk

Bed&Breakfast oven på Udfordringen i Christiansfeld

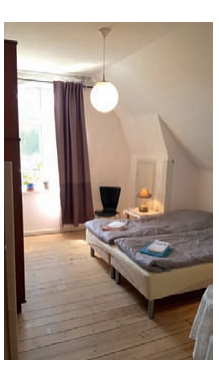

Bo på Det Gamle Posthus i Jernbanegade 1 i verdensarvsbyen Christiansfeld 15 km syd for Kolding. 1 værelse med dobbeltseng eller 2 senge på 1. sal med adgang til køkken og bad. Kun 400 kr. pr. døgn. Morgenmad kan evt. købes i Café Morgenstjernen i samme bygning.

Bestil hos Margit: mobil 40310250

Ferie & Stævner

Sundeved Bibelcamping
5.–11. juli 2025
Velkommen til bibelcamping i Sønderjylland
Søg mere info på sundeved-bc.dk
eller facebook.com/SundevedBC

Tema: At se og følge Jesus

Bogsalg

Bestil bogen
OMSORG
af Josef Kristensen
Læs mere og bestil på:
www.omsorgsterapi.dk

Kristent Bogcenter
kristentbogcenter.dk
Mange bøger på lager
Tlf. 66113313

Kend Guds Gaver til dig
- og find din opgave

Af Mirjam E. Rasmussen.
En grundig behandling af kirkens tilgang til mangfoldigheden af Guds gaver og menighedens tjenester.

"En savnet og nødvendig bog, der bør findes hos enhver, der længes efter større klarhed over ens egne åndelig forudsætninger."
Anders Ova

Bestil på Hosianna.dk - 7456 2202

Annoncer: - tlf. 2681 7718
Mail: annoncer@udfordringen.dk
Se oversigt over priser og deadlines her:
Udfordringen.dk/Annoncer

Besøg vores web-shop på Hosianna.dk
Find gaven til:
- brudeparret
- fødselsdagen
- jubilæet
... og meget mere!

Udfordringens webshop
Hosianna.dk / Bøger / Film / Musik

Sådan kan du også være med til at støtte Udfordringens vigtige tjeneste

Giv gaver med skattefradrag via Missionsfonden på konto 9570 - 0006 139450.
Skriv, at du vil støtte:
Projekt 5127 - Avisen Udfordringen

Gaver uden skattefradrag kan indbetales direkte på Udfordringens bankkonto: 7040 1830446 / MobilePay 717371 (Skriv under bemærkninger, at det er en gave).

Obs! Missionsfonden er også godkendt til at modtage testamentariske gaver uden arveafgift. Kontakt Udfordringen eller Missionsfonden på tlf. 47174040 eller via e-mail på adressen: mfond@mail.dk

Gaver uden fradrag via Udfordringens MobilePay:

Dødsfald

Kirsten Petra Haugegaard

* 10. december 1933

er pinsedag afgået ved døden, fyldt af livet

6 børn, 6 svigerbørn, 19 børnebørn
med samlevere og kærester og 21 oldebørn siger

Tak for alt

Bisættelsen finder sted fra Alive Kirken
Milnersvej 44, 3400 Hillerød
lørdag den 21. juni 2025 kl.14.00

Efterfølgende er der mindesammenkomst i kirken og alle er velkomne

Kirsten ønskede i stedet for blomster, at der doneres et beløb til "Mission East" på reg.nr. 3170 konto 0010918030 eller MobilePay 641347 mærket "Kirsten"

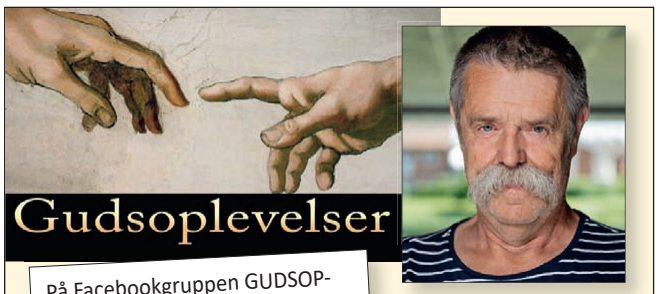

På Facebookgruppen GUDSOPLEVELSER kan du se og høre fortællinger fra mennesker, der har oplevet Gud i hverdagen.
Produceret af Per Bracher.

Per Bracher holder foredrag om Gudsoplevelser.
Kontakt for aftale:
per@bracher.dk
eller tlf. 2125 2189

Følg Udfordringen på Facebook

og Instagram, hvis du vil holde dig opdateret på historier og indhold fra avisen.

Læs avisen online på Udfordringen.dk

Erhverv

AXELTEK
Industri Elektronik
Reperation af frekvensomformere og Cnc-drev
Nørresundby 25 21 31 67

Læsning, der glæder og styrker

Bøger af Max Lucado

Pr. stk. 199,95

Du er aldrig alene

Vil Gud hjælpe, når tilværelsens udfordringer står i kø? Lægger Gud overhovedet mærke til det, når mine dage bliver mørke og forblæste? Svaret er ubetinget ja!

Urokkeligt håb

Max Lucado udfolder tolv af Bibelens stærke løfter. Han opmuntrer os til, at vi ikke lader problemerne overvælde os, men i stedet fokuserer på Guds ord og løfter.

199,95

De gode (nok) forældre

Stress, travlhed og høje ambitioner er noget, der udfordrer forældre i dag. Man vil gøre det så godt for sine børn, og mange oplever et pres for hele tiden at gøre det rigtige og for alt i verden ikke at begå fejl.

Ingen af os er imidlertid perfekte, og derfor har eller får vi alle sammen uheldige oplevelser med i bagagen. Ingen kommer igennem et langt forældreskab uden at fejle.

Målet med denne bog er at præsentere et mere nådigt forældreideal, hvor der er plads til at begå fejl, uden at man af den grund mislykkes som menneske. 256 sider.

Af Lise og Frederik Berggren Smidt

Find flere titler om familieliv på Hosianna.dk

Ny roman af Lynn Austin

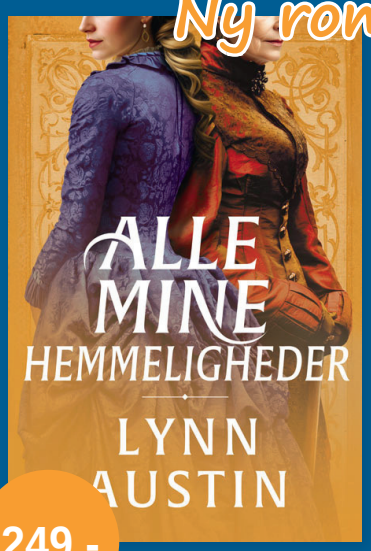

249,- *432 sider. Indbundet.*

***'Alle mine hemmeligheder'* er nyeste roman af Lynn Austin om tre generationer af kvinder i USA i 1898. Efter mandens død står de uden økonomisk sikkerhed og tvinges til at revidere deres liv.**

Bestil bogen i maj og få romanen *'Indtil vi finder hjem'* med for 100 kr. (Normalt 249 kr.) Gælder så længe lager haves.

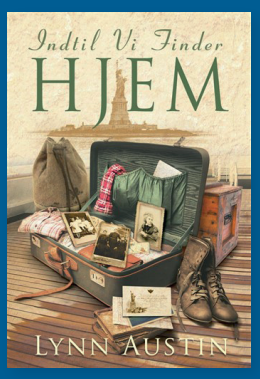

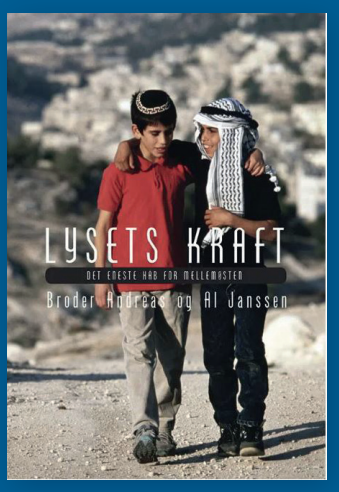

Broder Andreas og Al Janssen: Lysets kraft - Det eneste håb for Mellemøsten. 344 sider. Indbundet. 150 kr.

Ole Andersen: Slutspillet om Israel. Bibelens profetier og verdenshistorien. 256 sider. Indbundet. 199,95 kr.

Vi har mange titler fra forskellige forlag – se mere på hosianna.dk!

Gary Chapman:
Kærlighedens 5 sprog - Taler du og din partner samme sprog? Forstå dig selv og din partner bedre. 186 sider. Indbundet, kr. 249,95

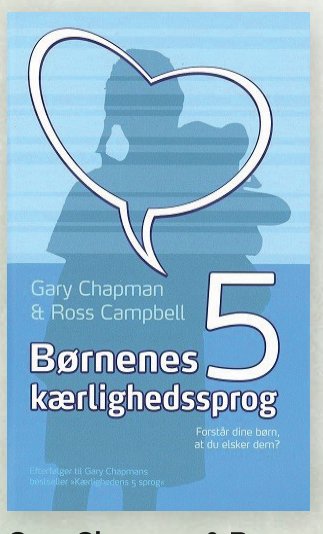

Gary Chapman & Ross Campbell: Børnenes 5 kærlighedssprog
Forstår dine børn, at du elsker dem? 224 sider. Indbundet, kr. 249,95

TIP TOP Aktivitetsbibel:
Mere end 100 bibelfortællinger og opgaver - der både underviser og underholder. Dit barn vil lære Bibelens sandheder og have det sjovt samtidig! Vælg mellem fra 4 år og fra 7 år. 232 sider. 149 kr. pr. stk.

Min Første Huskevers Bibel - 22 vigtige og enkle bibelvers
Ny og sjov måde at lære bibelvers på.
TILBUD: 49 kr. - normalt 149 kr.

Løs ugens kryds og tværs - og vind et gavekort!

Træn hjernecellerne – og vind måske et gavekort!

Vinder i kryds & tværs i uge 23:

Helene Søndergård
6853 Vejers Strand

Kodeord: *Adgangsveje*

Du kan også vinde et gavekort på 150 kr. til Hosianna.dk, hvis du finder kodeordet i denne uge ved at sammensætte de bogstaver, der står i felterne med tal.

Skriv kodeordet og send det sammen med dit navn og din adresse til mail@udfordringen.dk eller til Udfordringen, Jernbanegade 1, 6070 Christiansfeld.

Kodeordet skal være Udfordringen i hænde senest tirsdag den 24.6. Vinderen får direkte besked og offentliggøres her på siden den 29.6.25.

Obs! Du kan IKKE benytte Udfordringens portofri kupon til at indsende koden.

Blandt de indsendte løsninger trækkes hver uge lod om et gavekort på 150 kr. til Hosianna.dk, vælg mellem bøger, bibelord i træ, cd'er og film.

Kryds og tværsen leveres af bureauet Kehlet Aps, Varde.

God fornøjelse!

BOLDKLUB · PLANTE · BANDIT-TER · MARKED · KÆRLIGT · SOLGUD · FORKØ-ELSE · EARL GREY · HUSKE · DOMSTOL

ØBOERE / SØMAND · MIDT I STUEN / SPRING · BRANCHE / FUT

PIGE / DYR · AFSPÆR-RING / TRÆ · DITTO

MOTORSPORTSFOLK · BYGGE-MATE-RIALE · MODSAT MONO / DUFT · CHANCER / DYR · BOBLE / SANG · OPFØRE

STOKKE · BAD / LED · KONGE-LIGT / HARMONI

UBÅDS-UDSTYR · VENTE / TO ENS · FRUGT / STOF

BANDE-LEDER · UKENDT / AM. STAT · TRÆT / VOKAL · DRENG / LÆKRE · ROLIGT

TRÆ · BASTARD / SVØB · GRÆSK BOGSTAV / ORD

TYSK-LAND · BIBEL-NAVN / PLADE · 1500 / INDFALD

TOILET · DEL / BANK-UDTRYK · SØGE / MÅL · LYSBIL-LEDER / TIDSRUM

SLÅR TIL RIDDER · BEVIS · GIFT / LÆNGDE-MÅL

UBE-KENDT · VANDLØB / EFTER-NAVN · HEJSE-VÆRK / TØR · APPARAT

FORM · KØRE · VIA / FART

DRIK · STEN / SVAGE · 1000 KG / DRYSSE · BLAD-HOLDER / KVINDEN

FORESTIL-LING · FISK / DAMP · GRINE / SALT · OPERA-DEL · ÅRHUND-REDE / TONE · NODE / STØJ

RUMORG. · SÆR-PRÆG / FRYSE · MUNDT-LIGT / JERES

STYRE · EURO-PÆEREN / AFREJSE · NATRIUM / KORTET

FORLIGES · TYVE / REDSKA-BER · RUTTET / GÆT · FØLGE / NUBRET

TRYK / TYSK BY · KÆMPE / VÆMME-LIG

KORT / MUSIK-GRUPPE · SØD / KVITTE-RING · UNION / FLOD · REGINA / BRED

SMERTE / HINE

LISTIG · DIGT / SPANIEN · ARBEJDS-LØS

SLUTNIN-GEN · EFTER-LOD

Find bøger fra mange forskellige forlag på
Hosianna.dk
*Fast fragt på 35 kr. uanset hvor meget du bestiller**
**Gælder ved levering i DK*

Giv et abonnement i gave!
Et abonnement på Udfordringen er en gave som varer længe!
- Med den trykte avis har man også adgang til alle artikler på nettet.
Bestil pr. mail på abonnement@udfordringen.dk eller ring på tlf. 7456 2202.

Udvalgte programmer om tro på DR / Kristne TV-kanaler

Fra den 16. - 19. juni genudsender DR2 dramaserien om Kaj Munk fra 1986. I rollen som Kaj Munk ses Benny Poulsen (1942 - 2004). Foto: DR

DR1

Søndag 15/6
10.00 Gudstjeneste fra Aalborg Domkirke. Liturg og prædikant er domprovst Jacob Køhn Andersen. Gudstjenesten transmitteres via fastmonterede kameraer i kirken.

Lørdag 21/6
18.50 Før søndagen
Katrine Muff og Mathias Hammer introducerer ugens salme, som denne lørdag er "Hil dig Frelser og forsoner" og DR Pigekoret synger. I "Før søndagen" synger Muff, Hammer og DRs kor fra den store danske sang- og salmeskat.

DR2

Søndag 15/6
21.15 Ditlev Monrad - genial og gal?
Han var et åndeligt fyrtårn - og en martret sjæl. Altid i tvivl. Men takket være Ditlev Monrad, dansk teolog, biskop, politiker og minister, fik vi med Grundloven af 1849 demokrati og religionsfrihed, men lever i et lilleputland. Der er næppe nogen politiker fra 1800-tallet, der så ofte har været genstand for fortolkninger, diskussioner, kritik - på grænsen til had. DR tegner et portræt af politikeren, biskoppen, kunstsamleren, der den dag i dag sætter sindene i kog og måske har mere at sige os danskere anno 2014, end vi tror.
Tilrettelæggelse Liv Thomsen og Charlotte Lønstrup

Mandag 16/6
18.00 Kaj Munk (1:4) Fra 7 år
Dansk dramaserie fra 1986. Kaj Munk går i gymnasiet i Nykøbing Falster, hvor han bliver student i 1917. Under eksamenslæsningen skriver han også skuespillet 'Pilatus'. På søndage er han hjemme hos plejeforældrene i Opager nær fødebyen Maribo. Hvad skal han studere efter eksamen? Moderen vil gerne have, at han skal være præst. Medvirkende: Benny Poulsen, Merete Voldstedlund m.fl.
Instruktion: Henning Ørnbak.

19.10 Store danskere - Kaj Munk Fra 7 år
Digterpræsten Kaj Munk var 30'ernes og 40'ernes store dramatiker, men den 4. januar 1944 blev han myrdet af Gestapo. Forinden havde han i prædikener, skuespil og taler udfordret besættelsesmagten, samarbejdspolitikerne og værnemagerne. Men Munk havde selv i 30'erne været forblændet af Mussolini og Hitler. Efter mordet blev Kaj Munk et symbol på dansk modstand mod den tyske besættelse.
Tilrettelæggelse: Lisbeth Jessen.
Sendt første gang 27.03.05

Tirsdag 17/6
18.00 Kaj Munk (2:4) Fra 7 år
Dansk dramaserie fra 1986. Kaj Munk bliver sognepræst i Vedersø. Han får i første omgang fiasko på Det Kgl. Teater med 'En idealist', men i valget mellem at være præst eller digter vælger han begge gerninger. Og han møder Lise, der bliver hans hustru.
Medvirkende: Benny Poulsen, Merete Voldstedlund m.fl.
Instruktion: Henning Ørnbak.

Onsdag 18/6
18.00 Kaj Munk (3:4) 7 år
Dansk dramaserie fra 1986. I årene før 2. Verdenskrig er Kaj Munk blevet vidt berømt som digterpræst og debattør med mange provokerende indlæg, især i Jyllands-Posten. Og han bliver angrebet for sine kontroversielle udtalelser om Hitler og Mussolini. Men han tager også afstand fra jødeforfølgelserne, Hitler og nazismen efter overgrebet på Tjekkoslovakiet i 1938.

Torsdag 19/6
18.00 Kaj Munk (4:4) Fra 7 år
Dansk dramaserie fra 1986. Ved Danmarks besættelse den 9. april 1940 sammenkalder Kaj Munk menigheden til gudstjeneste i Vedersø Kirke. Her maner han straks til modstand mod tyskerne. Trods advarsler forlader præsten ikke Danmark, og den 4. januar 1944 henter nazisterne ham og myrder ham ved Hørbylunde bakker, vest for Silkeborg.

KKR-TV i DK

Se kristent tv døgnet rundt her:
1. I hele landet på dit tv med en KKR tv-boks. Bestilles på www.kkr.dk / seerklubben@kkr-tv.dk eller tlf/sms: 35 31 00 57.
2. På MoreTV via TV, mobil og tablet i hele landet. Læs mere og bestil på moretv.dk eller ring 69 16 16 20 for mere info. Programoversigt på: v.dk/programmer.

FGP-TV

FGP-Huset, Nygade 17,
3782 Klemensker, Tlf. 40870533
Mail: post@FGP.dk
Udsendelserne kan ses på FGP-TVs hjemmeside www.FGP.dk (Menupunkt: FGP-TVs IT-kanal)
Derudover minimum fire gange ugentlig på GospelChannel. Blandt andet onsdage kl. 19.00 og lørdage kl. 11.30.
GospelChannel er en gratis kanal på bl.a. CanalDigital.

SAT-7

Fire tv-kanaler som kan ses på Appen SAT-7 Plus:
• SAT-7 ARABIC (for familier på arabisk)
• SAT-7 KIDS (for børn på arabisk)
• SAT-7 PARS (for persisktalende seere i primært Iran, Afghanistan og Tadsjikistan)
• SAT-7 TÜRK (for tyrkisktalende seere i primært Tyrkiet og Aserbajdsjan)
Se mere på www.sat7.org og facebook.com/SAT7Network

Revelation

Kanal ASTRA 2a, 2b, 2d - 28,2 grader E= øst. Engelsk kanal. Undervisning / forbøn for syge. Ekstra parabol muligvis nødvendig. Program og teknisk support: www.revelationtv.com

Kanal 10

Kanal 10 er en norsk tv-kanal, der tjener som platform for forskellige kristne kirkeretninger med en vision om at vise, hvad der sker i kirkerne i Norge. Kanalen sender også danske programmer og indgår i MoreTV pakken. Se mere på www.kanal10.no

More 2 life TV

Regionalt TV i MUX 1. Kanal Nord: Mandag - tirsdag 8:30, onsdag 23:00, torsdag 21:00, lørdag 10:00, søndag 11:00.
Kanal Øst: Mandag - torsdag 8:30, lørdag 11:30, søndag 15:00.
Kanal Hovedstaden: Tirsdag 11:00, onsdag 15:30, torsdag 11:00, fredag 05:00.

GOD TV

Tlf. 98 90 91 50 - Email: info.scandinavia@god.tv
GOD TV kan ses overalt. Download en app til iPhone, iPad eller Android eller se www.god.tv, hvor der findes 20 web kanaler 24/7.GOD Channel kan også ses 24/7 via parabol: ASTRA 4A 5º Ø Frekvens: 11.996 GHz, Polarisation: H, Symbol Rate: 27,500 Symbol/s: FEC: ¾. Kan også modtages fra Hotbird 13° øst og Eurobird 28,5° øst. Indgår i TV-pakken hos MoreTv. Findes i mange bredbånds- og kabelnet.

Loveworld TV

Kanal ASTRA 2a, 2b, 2d
28,2 grader E= øst. Engelsk kanal. Undervisning og helbredelsesudsendelser. Ekstra parabol muligvis nødvendig. Program og yderligere info.: www.loveworldtv.co.uk/

Airport UCB TV

Sender på regionale digitale net www.ucb.dk/ucbtv.htm
Hovedstaden (Airport TV)
Mandag 07.30-08.00, torsdag 05.30-06.00, søndag 08.30-09.00, søndag 15.30-16.00.

Andre kanaler

På Thor 1o vest:
Vision Norge, Gospel Channel
Fr. 11247 Pol V Sr 24500 Fec 7/8.
På Astra 1 19,2o øst: Bibel TV Fr. 10832 Pol H SR 22000 Fec 5/6.
Astra 2 28,5o øst:
TBN Europe Revelation

Tysksproget TV

Tysksprogede TV-Kanaler med satellitmodtagelse: Canal Digital: Via Astra modtages bibeltv.de og hopechannel.de.
Hopechannel.de:
Onsdag kl. 13.00 og kl. 19.30. Torsdag kl. 16.00. Fredag kl. 10.00 og kl. 20.15. Lørdag kl. 9.15.
Die Bibel-Das Leben - en kristen gæst fortæller i interview om sin "vandring", produceret af den tyske Adventistkirke.
Bibeltv.de: Tirsdage kl. 22.00 - 22.30: ICEJ - Faszination Israel med Gottfried Buhler. BibelTv er en afdeling af Evangeliums Rundfunk, som udsendes fra Wetzlar. Hope Media (Stimme der Hoffnung) = Hope Channel udsendes fra Alsbach-Hähnlein i Sydtyskland.

Kristen lokalradio

Nordsjællands Kristne Radio & Radio KUR
Egen antenne: FM 92,8 MHz
Stofa net: 96,8 MHz
Netradio og podcast
Radio KUR (Kristen Ungdomsradio): Sender via egen YouTube kanal og via Facebook
www.nkradio.dk

København Rhema Radio
Morgenradio fra 06.00 til 10.00 på 106.3 FM. Lørdag kl. 06.00 til 13.00 Søndag kl. 06.00 til 21.00 på 106,3 FM. Natradio fra 00.00 til 06.00 på 103.4 FM
UCB Media på nettet 24/7: ucb.dk

Lumi Radio Aalborg
Sender prædikener, bibelundervisning, mødereportager og musikudsendelser med kristen musik 33 timer om ugen: lumiradio.dk, facebook.com/lumiradio. FM 92.2 MHz, 106.5 MHz, 107.4 MHz

Radio Ådalen
Egen antenne: Opsund: 96.4 MHz | Lønborg: 107.1 MHz
Fællesantenne
Skjern: 97.0 MHz samt netradio: www.radio-aadalen.dk

Norea Radio Danmark
Webradio - http://norea.dk

Radio fri-born.dk
Pinsekirken Bornholm, Sagavej 5, Rønne, sender internet-radio 24/7. Kan høres på mobil, iPad mm. ved at hente den globale lydstreamingtjeneste TuneIns radio-app i PLAY og APP-Store. Når appen er installeret, søg efter fri-born.

Arkens radio
Kanal 2 i Esbjerg
Frekvens: 93.5 MHZ
Sydenergi: 90.3 MHZ
Web: arkensradio.dk

Info. om lokalradio og podcast kan sendes til: redaktion@udfordringen.dk

Hvad er det Gud taler om?

I Profetisk Podcast fra 5. juni handler det om Guds budskaber til os, og hvilke emner, det er, han tager op.
Det er de to faste værter Heidi Ravn og Michael Bobjerg, der vender spørgsmålet 'Hvad er det Gud taler om?'
Gennem Bibelen og små opmuntringer i sit liv har Michael oplevet, at Gud kommer på banen. "Helt grundlæggende prøver han at give mig en forståelse for, hvem han er, og hvad han vil mig," siger Michael, der er forfatter til bogen 'Ind i det profetiske'. Podcasten udgives i samarbejde med Acts Academy og Kirkeibyen i Kolding. Find podcasten på udfordringen.dk/podcast

Radio - Programmer om tro på P1

Søndag 15/6
10.03. Gudstjenesten på P1 Litteraturgudstjeneste fra Himmelske Dage, Silkeborg Bibliotek. Trinitatis søndag
Prædikant: Iben Johanne Thomsen.
Vært: Katarina Lewkovitch.
Salmer:
DDS 403: Denne er dagen.
DDS 163: Fuglen har rede og ræven har grav.
Håbet er levende, Himmelske dage-salmen.
DDS 353: Som aldrig så lang er nogen dag.
DDS 299: Ånd over ånder.
DDS 284: Fra Himlen Herrens Ånd nedfór.
DDS 726: Gak ud, min sjæl, betragt med flid.

11.03 Pilgrim på himmelske dage - fremtiden
Forfatter Lene Rachel Andersen begriber ofte fremtidens kompleksitet før andre. Hvad er det vigtige i en verden, der falder fra hinanden?
Vært: Anders Laugesen.
(Sendes også 4.03)

15.03 Hvad ville Jesus have sagt?: Vi vil allesammen gerne gøre vores bedste. Men det er ikke altid, vi ved, hvad det bedste er.
Og hvem spørger vi, når vi er i tvivl? Hvad med at spørge det, ifølge kristendommen, mest perfekte menneske? Jesus.

Panelet til at besvare lytternes spørgsmål er denne gang sognepræsterne Anne Sophie Bredmose Jakobsen, Hasseris Kirke, Lars Gustav Lindhardt, Frederiksberg Kirke og Frederiksberg Slotskirke samt Eva Holmegaard Larsen, Gadevang og Nødebo kirker.Du kan altid skrive dine spørgsmål til Jesus@dr.dk. (Sendes også lørdag 22.03).

19.03 Ditlev og dæmonerne
Hvorfor findes det onde og dæmoniske udenfor og indeni os mennesker? Det spørgsmål undersøger præst og forfatter Kristian Ditlev Jensen med afsæt i egne oplevelser i denne programserie sammen med sin medvært Christoffer Emil Bruun og en række gæster.
(Genudsendelse fra lørdag)

Søndag 22/6
10.03. Gudstjenesten på P1 Eliaskirken, Vesterbro. Københavns stift. 1.s. e Trinitatis
Medvirkende:
Prædikant: Lars Obel.
Organist: Olivier Antunes, Maria Kynne: vokal, Jonas Due: trompet, Anders Fjeldsted: kontrabas.
Vært: Katarina Lewkovitch.
Salmer:
DDS 725: Det dufter Lysegrønt af græs.
DDS 696: Kærlighed er lysets kilde.
DDS 46: Sorrig og Glæde.
DDS 2: Lover den Herre.

Morgenandagten hver dag

Morgenandagten fra Domkirken i København sendes på P2 og DR2 alle dage fra mandag til lørdag kl. 8.05. Den 20 minutters udsendelse varetages på skift af kirkens præster.

MUSIK TJEK

Big Daddy

Gruppen med det specielle navn, Big Daddy Weave, er ude med et nyt album, der opmuntrer og opløfter.

Bandet er måske ikke superkendt herhjemme, men i USA er de ganske velkendte i den kristne musikverden. De blev dannet i 1998 i Alabama. I 2022 døde deres bassist af Covid-19 i en alder af 42 år. *Let It Begin* er deres tiende plade (hvis man ikke tæller en jule- og en opsamlingsplade med).

På Zach Williams seneste live-plade fortæller han i sit vidnesbyrd, at en Big Daddy Weave sang, som han hørte i radioen, spillede en stor rolle i, at han vendte tilbage til Gud. Nu får han lov at synge en duet med bandet på sangen Stranger No More, som meget apropos handler om at vende tilbage til Gud og at komme hjem.

Udover Zack er der flere gæsteoptrædener. Jason Grey, som er en kunstner, der godt kan lide at lege med ordene, var med til at skrive sangen Good Grief, hvilket er noget, man normalt siger, når man bliver overrasket eller chokeret. Sangen handler om, at der findes smerte, der kan have en god effekt på vore liv. Katy Nichole medvirker på God Is In This Story. Og titel- og åbningssangen Let It Begin gentages som sang nr. 15 (ja, man får noget får pengene), og i gentagelsen medvirker Megan Woods og Ben Fuller, hvilket løfter en i forvejen god sang op på et højere niveau.

Albummet er spækket med gode sange. Min favorit er lovsangen Have Your Way, der tilsyneladende har én rytme på versene og en anden på omkvædet, men det virker, og teksten er dejligt inderlig.

Jeg synes også rigtigt godt om Lions And Eagles. En uptempo pop/rock-sang, der handler om, at ligesom ørne og løver følger deres natur, skal vi også følge vores natur som Guds børn.

Constantly er også en god sang, og så som nævnt titelsangen, men jeg foretrækker all star versionen tilsidst.

Mark Bracher

Kunstner: Big Daddy Weave - **Titel:** Let It Begin - **Genre:** Pop/Rock/Lovsang - **Download:** itunes.dk - **Pris:** 69 kr.

- Jeg forstår det ikke: Når vi nu beder om, at vi må fange musen, hvorfor vil Gud så ikke høre vores bøn?

Aron slog på jordens støv med sin stav. Det gjorde støvet i hele Egypten til myggesværme.

Egypten rammes af flere katastrofer

Farao ville ikke lade israelitterne forlade Egypten. Herefter begyndte Herren at sende katastrofer over Egypten, den ene efter den anden.

Den næste dag skete det, som Herren havde sagt: Alle egypternes husdyr døde, men ikke et eneste af israelitternes dyr døde.

Tredje katastrofe: Myg

"Så sagde Herren til Moses: "Sig til Aron, at han skal slå på jordens støv med sin stav. Så vil støvet i hele Egypten blive forvandlet til myggesværme." Moses og Aron gjorde igen, som Herren havde befalet, og pludselig vrimlede det med myg over hele landet, og de angreb både mennesker og dyr. Troldmændene forsøgte igen at gøre miraklet efter, men denne gang kunne de ikke. Myggene sad tæt på både mennesker og dyr.

"Det er et tegn fra Gud!" udbrød troldmændene. Men Farao var lige stædig og hårdhjertet og ville ikke lade folket rejse – nøjagtig som Herren havde forudsagt.

Fjerde katastrofe: Fluer

Så sagde Herren til Moses: "Stå tidligt op i morgen og gå Farao i møde, når han er på vej til floden. Sig til ham fra mig af: Lad mit folk rejse ud for at tilbede mig. Hvis du stadig nægter, vil jeg sende store sværme af fluer over dig, dine tjenere og hele dit folk. Dine huse og egypternes huse vil blive fyldt med fluer, og jorden vil blive dækket af dem. Men i Goshens land, hvor israelitterne bor, vil jeg gøre en undtagelse, så der ingen fluer vil være. Så må du vel kunne fatte, at jeg er Herren, deres Gud, og at jeg har magten her i landet. Jeg vil gøre forskel på mit folk og dit folk. Det her mirakel skal ske i morgen."

Og Herren gjorde, som han havde sagt: Vældige sværme af fluer trængte ind i Faraos palads og i hans tjeneres huse og i hvert eneste hjem i Egypten, så hele landet var forpestet af fluer.

Da kaldte Farao Moses og Aron til sig og sagde: "Så tag da af sted og bring ofre til jeres Gud, men gør det inden for landets grænser. Tag ikke ud i ørkenen."

Men Moses svarede: "Nej, det går ikke an. Egypterne vil afsky den måde, vi ofrer til vores Gud på. Hvis vi gør noget for øjnene af dem, som de finder afskyeligt, vil de så ikke stene os? Vi bliver nødt til at rejse tre dagsrejser ud i ørkenen for at ofre til Herren, vores Gud, sådan som han har befalet os."

"Ja ja, så rejs da," sagde Farao modstræbende, "men tag ikke for langt væk! Og skynd jer så at bede til jeres Gud om, at de fluer må forsvinde!"

"Så snart jeg er ude af paladset, skal jeg bede vores Gud om at udrydde fluerne," svarede Moses. "Og fluerne vil forsvinde fra dig, dine tjenere og dit folk i morgen. Men pas på, at du ikke igen narrer os og nægter at lade folket rejse hen og ofre til Herren."

Så forlod Moses Farao og bad Herren om at fjerne fluerne, og Herren gjorde, som Moses bad: Alle fluerne forsvandt fra Farao, hans tjenere og hans folk. Ikke én eneste blev tilbage.

Men også denne gang blev Farao hård og stædig, så han ikke lod israelitterne rejse.

(2 Mosebog 8, 12-28)

Femte katastrofe: Kvægpest

"Gå tilbage til Farao," befalede Herren, "og sig til ham: Herren, hebræernes Gud, siger: 'Lad mit folk rejse for at tilbede mig. Hvis du stadig plager dem og nægter at lade dem rejse, vil Herren sende en pest, som vil slå jeres køer, heste, æsler, kameler, får og geder ihjel. Men Herren vil igen gøre forskel mellem israelitterne og egypterne. Ikke et eneste af israelitternes husdyr skal dø. Herren har sat en frist og sagt: I morgen skal det ske!'"

Den næste dag skete det, som Herren havde sagt: Alle egypternes husdyr døde, men ikke et eneste af israelitternes dyr døde. Da sendte Farao folk ud for at se efter, og de bekræftede, at ingen af israelitternes husdyr var døde. Men hans hjerte var forhærdet, og han lod stadig ikke israelitterne rejse.

(2. Mosebog 1-7)

Tegningerne er Martin Young's Bible Cartoons. Teksten er fra Bibelen på hverdagsdansk.

Når kvinder får adgang til uddannelse, økonomiske ressourcer og politisk indflydelse, styrker det både dem selv, familierne og samfundet. Foto af kvinder i Uganda v./ ADRA Danmark

Kvinder skaber forandring i familier og samfund

Når kvinder bliver hørt, skaber det ikke bare forandring for dem selv, men for hele familier og samfund. I den udvikling har kirkerne en kæmpe rolle at spille. ADRA Danmark sparker nu gang i en kampagne med fokus på 'Hendes stemme'.

Af Maria Lykke Andersen

"Når kvinder får adgang til uddannelse, økonomiske ressourcer og politisk indflydelse, styrker det ikke kun dem selv – det løfter hele familier og samfund. I ADRA ser vi igen og igen, at investering i kvinder skaber varig forandring. Derfor er kvinder et gennemgående fokus i vores arbejde i det globale syd," siger Jens Vesterager, der er generalsekretær i udviklings- og nødhjælpsorganisationen ADRA Danmark.

Ifølge Jens Vesterager betragter ADRA kvinder som vigtige medspillere, hvad enten indsatserne handler om klimatilpasning, landbrug, økonomi, fredsopbygning eller at danne borgergrupper i lokalsamfund.

Af samme årsag sparker ADRA nu gang i kampagnen 'Hendes stemme', der formidler inspirerende historier om, hvad der sker, når kvinder viser handlekraft. Kampagnen skal desuden rejse penge til flere af de indsatser, der skubber på den positive udvikling.

"En mere retfærdig verden er kun mulig, hvis kvinder får samme muligheder og indflydelse som mænd," siger Jens Vesterager.

Som en virus, der ikke vil gå væk

Statistikker fra internationale institutioner som FN og Verdensbanken har gennem årtier dokumenteret, hvordan det står til med kvinders rettigheder og sociale vilkår verden over.

Ligesom en virus, der er svær at komme af med, hvis immunforsvaret er svækket, får det igen og igen negativ indvirkning på pigers og kvinders liv, når samfund rammes af klimaforandringer, krige og pandemier.

Når familier og samfund bliver presset af kriser, der påvirker deres indkomst og mulighed for at skaffe mad, er det ofte piger og kvinder, der betaler prisen i form af overgreb, sult, manglende skolegang og andre overtrædelser af deres rettigheder.

Når familier og samfund bliver presset af kriser, der påvirker deres indkomst og mulighed for at skaffe mad, er det ofte piger og kvinder, der betaler prisen i form af overgreb, sult, manglende skolegang og andre overtrædelser af deres rettigheder.

Me Too-bevægelsen får verden til at spærre øjnene op, når sandheden kommer for dagen, men statistikkerne for kvinders vilkår generelt på verdensplan flytter sig kun langsomt.

Hvert år bliver 12 millioner piger giftet bort, før de er 18 år. Det svarer til et nyt børneægteskab hvert 3. sekund. Hver tredje kvinde i verden bliver udsat for fysisk eller seksuel vold i løbet af sit liv. Dette svarer til omkring 736 millioner kvinder.

Statistik skygger for gode resultater

"Tallene er dystre, men de gode resultater bør i højere grad komme frem i lyset og nuancere billedet, der ofte bliver gjort sort-hvidt." Sådan siger ADRA's kommunikationschef Laura Nygaard Nielsen. Hun har beskæftiget sig med udviklingsarbejde i over 15 år.

Man kan finde podcasten: Kvinderne rejser sig i Uganda – især når de står op for hinanden på ADRA's hjemmeside

"Kvinder er ikke kun ofre, og mænd er ikke kun skurke. I ADRA oplever vi, at det nytter at bakke de lokale kræfter i felten op med ressourcer til at tale deres egen sag. Vi ser, hvordan lokalt organiserede borgergrupper, der repræsenterer begge køn, selv skaber forandring i deres lokalsamfund.

Både når de får større indblik i rettigheder, når kvinder bliver dygtigere til at dyrke jorden, og når kvinder i fællesskaber med andre kvinder sparer op og investerer, så de øger familiens indkomst. Kvinderne høster respekt, og det styrker deres mulighed for at deltage i beslutninger, der ændrer lokalsamfund. Det er resultater, vi kan dokumentere," forklarer kommunikationschefen.

Laura Nygaard Nielsen påpeger, at der stadig er begrænset viden blandt danskerne om effekten af udviklingsmidler. Ifølge en undersøgelse fra Udenrigsministeriet mener 44 procent af befolkningen, at midlerne ofte ender i de forkerte hænder.

"Vi vil med kampagnen 'Hendes stemme' vise, at udviklingssamarbejde virker. I ADRA ser vi det som en vigtig opgave at formidle menneskers egne erfaringer og fremskridt med respekt og værdighed – uden at forsimple eller fastholde stereotype billeder af Afrika som ét stort katastrofeområde," siger kommunikationschefen.

Kirkerne er sovende kæmper

Kirker er blevet betegnet som 'sovende kæmper' i diskussioner om trosbaserede organisationers rolle i udviklingssamarbejde.

"ADRA har kolossale muligheder for at nå ud med budskaber, der kan påvirke sociale normer positivt. Vi er udsprunget af Adventistkirken og har derfor i mange sammenhænge lettere ved at få taleret ind i det globale syds civilsamfund end ikke-trosbaserede NGO'er," siger ADRA's generalsekretær.

"Vi forstår og respekterer, hvor meget troen betyder for den enkelte i de afrikanske lande, hvor vi arbejder. Fra det udgangspunkt kan vi pege på problemerne ved, at piger og kvinder behandles som mindre værdige end mænd. Vi er jo alle skabt i Guds billede," slutter Jens Vesterager.

Hendes stemme-kampagnen løber i hele juni. Læs kvindernes historier eller støt her: adra.dk/hendes stemme.

Godt sagt:

"Sandheden er ikke underlagt folkestemninger – et udsagns sandhed styrkes ikke ved, at det evt. har flertallet bag sig – og af tidens åndelige og mentale retninger."

(Mikkel Wold: "Pengene eller livet")

Susanne Madsen og hendes mand, Leif Madsen, bor i Aalborg.

De er ledere af organisationen New Life Africa International.

Susanne bad for en prostitueret, der ville begå selvmord

Jeg vil gerne fortælle om en oplevelse, jeg har haft i Afrika. Vi har boet i Kenya i mange år, og jeg oplevede, at jeg havde en nød for kvinder.

En tidlig morgen blev jeg ringet op af en af vores drenge fra børnehjemmet. Han råbte ind i telefonen: "Mor, skynd dig at komme, der er en kvinde, der vil tage sit eget liv!"

Sådan nogle ting har jeg aldrig oplevet før. Jeg tænkte: "Hvad skal jeg sige, og hvad skal jeg gøre?"

Det var en kvinde, der levede på gaden. Drengen sagde, at jeg skulle skynde mig at komme derned, og han ville vise mig, hvor det var.

Vi kørte ned i et område, hvor der boede rigtig mange prostituerede, faktisk tæt på hvor vi arbejdede. Der mødte jeg kvinden, som var meget ulykkelig.

Hun sad med gift i hånden og en lille baby, en sød lille dreng, og hun ville tage sit eget liv. Jeg tænkte bare, "Jesus, jeg ved ikke, hvad jeg skal gøre, jeg ved ikke, hvad du vil gøre, men jeg ved, at du ønsker kærlighed."

Jeg tog den lille dreng i mine arme, og så lagde jeg armen omkring denne dejlige kvinde og fortalte hende om Guds kærlighed.

Hun var så langt ude, men hun sagde, "Jeg vil give det en chance."

Vi bad frelsebøn for hende; vi bad om tro og fremtid for denne kvinde. Det, vi oplevede, var, at hun tog imod Jesus som sin personlige frelser og gav det en chance i sit liv.

Hun fik en uddannelse. Hun er nu mor til to dejlige drenge, hvor den ene er færdig med gymnasiet og den anden stadig går på gymnasiet. De drenge er bare skønne unge, som elsker Jesus.

Gud har brugt den kvinde på en så stærk måde til at møde andre kvinder, som var langt ude i mange ting i deres liv og slet ikke havde styr på noget. Jeg takker Gud og tænker, at om det bare var for én person, jeg skulle være i Afrika, så var det fantastisk. Jeg giver Gud æren.

Teksten og billedet stammer fra Per Brachers bog "117 Gudsoplevelser".

Få Udfordringen leveret gratis hver weekend i to måneder - og få samtidig fuld digital adgang

Tilbuddet er helt uforpligtende og stopper automatisk, når de to måneder er gået, medmindre du ønsker at fortsætte.
Læs mere på udfordringen.dk/tilbud eller scan QR-koden *

** Tilbuddet gælder kun nye abonnenter og til adresser i Danmark*

KLUMME

Set fra den gamle præstegård:

Jesus med pulveriserede hænder

Da jeg sammen med min hustru i efteråret flyttede ind i præstegården, opdagede vi, at der i kælderen under den gamle præstegård stod en Kristus-figur i halvanden meters højde i stil med Thorvaldsens figur i Københavns Domkirke med udstrakte og velsignende arme. Jeg kan oplyse, at da min bror og jeg for år tilbage gav min mor en sådan figur, i langt mindre udgave, affødte det tårer og tak af højder, vi aldrig havde set før.

Da min hustru og jeg så ytrede vores ønske om at få bragt "Jesus" op i præstegårdens entre, havde det min mors fulde opbakning. Det til trods for at figuren igennem årene havde mistet seks ud af sine ti fingre. Men min handlekraftige hustru og mor brugte en lørdag formiddag på at finde den rette fingermaling i den lokale hobbybutik, så Jesus kunne få malet sine fingre i den rette farve og limet dem på igen.

I flere dage lå der fingre i sirlige rækker på et spækbrædt i et vindue i stuen, alt gjort klar til den store operation. Jesus med nye fingre.

Da vi præsenterede vores børn og svigerbørn for figurens tiltænkte fremtrædende placering i entreen, var begejstringen noget mere afmålt. "Må vi pynte ham op til jul," spurgte de nysgerrigt.

Resten af aftenen gik med en større teologisk diskussion om, hvilken rolle og placering "Jesus" skulle have i præstegården. Det var indimellem svært at vide, hvilken Jesus der blev talt om, mens bølgerne gik frem og tilbage over gryderetten.

Ud på aftenen listede jeg på toilettet og passerede derfor Jesus i gangen. Jeg syntes, at han stod og flagrede lidt yderligt og ville venligt hjælpe ham på plads i hjørnet. Sådan lidt på skrå. Jeg løftede ham og bukserede ham stille på plads, men jeg havde tydeligvis undervurderet omfanget af hans udstrakte og velsignende arme. Der lød en ubehagelig knasende lyd, da han gled på plads i hjørnet. Lyden af knust gips.

Kort efter stod børn, svigerbørn, hustru og min mor i gangen. Larmende tavshed efterfulgte af: "Men far, du har jo pulveriseret Jesu fingre," kom det tørt fra min søn.

De sidste af Jesu´ fingre lå som en lille bunke knust støv på gulvet. Jeg så ud af øjenkrogen, hvordan min mor rystede på hovedet og forestillede mig, hvordan indre verdener i hende brød sammen i grus.

Flere kommentarer fulgte, og jeg vurderede, at jeg bedst kunne gøre gavn ved at rydde af bordet og fylde opvaskemaskinen. Bag mig hørte jeg min mors stemme henvendt til min søn: "Drengen kan jo ikke engang pumpe en cykel uden at ødelægge både dæk og slange."

Her seks måneder efter står Jesus stadig her i gangen i den gamle præstegård. Med ti brækkede fingre, men klar til at velsigne enhver, der kommer forbi. Der går ikke mange dage, hvor jeg ikke tænker på profetens ord:

"Han blev gennemboret for vore overtrædelser, han blev knust for vores skyld."

Af Jesper Oehlenschläger,
sogne- og arresthuspræst
ved Hillerød kirke